

non adest bigamia vera, quia talis non contrahit valide cum duabus successively, cap. *Acutus*, & cap. *Denle*, 26. *distin.*: neque interpretativa, quia non contrahit cum duabus invalide, vel cum una valide, & cum alia invalide, ut in c. *Nuper*, supra eodem, nec cum corrupta valide, ut in cap. *Maritimus*, 33. *distin.*: neque similitudinaria, quia non contrahit de facto cum unica, & virgine post votum solemne sacri Ordinis, vel religionis, ut in cap. *Quotquot*, 27. *q. 1.* & ita per hanc fundamenta concludit Navarr. *conf.* 1. quod incipit: *Quidam laicum, hoc est*, & idem firmat in *Man.* cap. 27. *num.* 195. ubi etiam testatur sic nuper conclusum fuisse in sacra Penitentiaria, & eidem sententia postea adhererunt Gregor. de Valen. in 4. part. *diff.* 7. *qu.* 19. *punct.* 3. in prima specie irregularitatis, & Sanchez alios recentiores adducens de *matrim. diff.* 84. *num.* 11. Et tenendo hanc partem non obstat secundum Navarr. hanc Decretalis, quia non loquitur de Clerico minorum ordinum, sed de Subdiacono, qui per susceptionem sacri ordinis Subdiaconatus obligatur voto solemni, quo contrahit spirituale matrimonium cum Christo, ut cap. *Amulsi*, supra de *at.* & qual: juncto cap. *Vnico*, de *voto*, lib. 6. unde postea contrahendo, licet de facto, aliud matrimonium carnale, bigamiae poenam incurrit, ut hic. Quae ratio non viget in Clerico minorum ordinum, vel laico, qui prius nullum spirituale conjugium contraxit, ut palam est. Unde merito Innoc. in c. *Nuper*, supra eodem exponit illud verbum, *Clericus*, id est, in sacro Ordine constitutus, quasi per hoc feriat illam Decretalem non habere locum in Clericis minorum ordinum, & eodem modo respondetur ad cap. 1. infra, qui *Cler.* vel *voven.* & ad cap. *Sane Sacerdotes*, de *Cler.* *conjug.* Illud enim loquitur de Diacono: hoc vero de Presbyteris, qui post contractas nuptias spirituales contraxerunt, licet invalide, alias carnales.

Ad contrariam partem inducitur textus hic, qui non fundat se in ratione illa, quod Subdiaconus per sacri Ordinis susceptionem contraxerit spirituale matrimonium cum Christo, ut putavit Navarr. alias enim Subdiaconus incurreret poenam, de qua hic, etiam contrahendo cum unica, & virgine: nam & eo casu vigeret illa ratio, quod prius contraxisset nuptias spirituales, & demum carnales; & tamen Doctores communiter intelligunt Subdiaconum in hanc poenam non incidere contrahendo cum vidua, nisi illa sit corrupta, suppletur verbum, *Vidua*, scilicet & corruptam, ne sit contra cap. *Sane*, *il secundo*, de *Cler. conjug.* pro ut hic supplet Abb. Antiq. Hostiens. Joan. Andr. Bellam. & Cardin. omnes in *princip.* in *ver. Vidua*, & Butr. *num.* 8. Quinimo hic textus si sedulo expendatur, potius excludit rationem binarum nuptiarum: nam cum dicat, hunc Subdiaconum incidere in poenam bigamiae non propter Sacramenti defectum; utique per hoc excludit rationem duplicis conjugii, spiritualis, & carnales, quae inducit defectum Sacramenti, cum per mat. significationem conjunctionis, & unitatis Christi cum Ecclesia, secundum ea, quae dicta sunt supra, *num.* 13. Veragitur ratio est, quae exprimitur in textu, videlicet propter affectum intentionis cum opere subsequito, quia quantum in se fuit, ma-

trimonium contraxit, & consummavit, ut hic, & in cap. *Nuper*, supra eodem. Hanc autem ratio aequè viget in Clerico minorum Ordinum, vel laico, qui invalide contrahit propter impedimentum dirimens, atque in Subdiacono, cum in utroque adit affectus conjugii hic ponderatur: nam in matrimonijs contrahendis non iuris effectus, sed animi destinatio attenditur, ut legitur in dict. cap. *Nuper*, & in maleficijs spectatur voluntas, non exitus, cap. *ult.* 48. *distin.* l. *Diripis*, ff. ad *leg. Cornel. de Sicar.* & l. *Serve*, C. eodem, secundum Innocentium in dict. cap. *Nuper*, *num.* 2. & Hostiens. *num.* 5. Ergo quamvis textus loquatur de Subdiacono; tamen vendicat sibi locum etiam in Clericis inferioribus, & laicis, qui sub dicta ratione includuntur: nam ubi ratio legis vel Canonis est amplior, vel generalior dicto, seu disposito, tunc ad ampliorem rationem extenditur ipsa dispositio, text. est in l. *Regula*, §. *fin.* & ibi Bart. & Bald. notant, ff. de *jur. & fact. ignor.* & hoc pro regula constituitur Cardin. in *Clem.* 1. *num.* 18. *de elect.* Abb. in cap. *Sicut*, circa *finem*, de *testibus*. Cortes. *singul.* suo. 23. & *lingul.* 218. Everat. in *saecularia legala in loco ad rationem legis lata*, & passim Doctores. Quae regula procedit etiam materia sit exorbitans, & penalis, ut est gloss. notab. in dict. *Clem.* 1. in *ver. Eligatur*, de *elect.* Item gloss. in c. *Cupientes*, §. *Denique*, in *ver. si struatis*, eodem *tit.* & tradunt Gemm. *conf.* 37. *Dubitatur de duobus*, *num.* 6. *vers. item licet constitutio*. Petr. de Anch. *conf.* 304. *ista allegata*, *num.* 4. & Cravett. *conf.* 227. *Jaffredus Regis*, *num.* 4. §. 6. & ex hoc tollitur primum fundamentum contrariae sententiae, quod poena irregularitatis non licet inducenda nisi in calibus à jure expressis. Quoniam casus, de quo agitur, satis dicitur expressus in jure, cum includatur sub generali ratione expressa in hoc cap. Ita notabiliter dicit gloss. praereg. in d. cap. *Cupientes*, §. *Denique*, in *ver. si struatis*, & Paul. de *Caltr.* *conf.* 441. *Pro declaratione*, *num.* 6. *vers. Item casus tacitus à statuto videtur expressus*, lib. 1. *nam*, ut ait Calder. *conf.* 1. *Vi ubi pendens*, ubi locum habet legis ratio, circa id prodicta dici debet lex, & secundum Bald. *conf.* 384. *statuto Civitatis*, col. 2. lib. 5. quae sunt ejusdem rationis includuntur sub dispositione ex significatione, id est, tanquam expressa proprie, non tacite, & sequitur Cravett. plura cumulas *conf.* 183. *Regula*, *num.* 3.

Secundo ad hanc partem inducitur textus in c. *Nuper*, supra eodem, ubi qui de facto secundam uxorem accepit, bigamiae poenam incurrit, licet bigamus non sit. Quae textus loquitur de Clerico in sacris Ordinibus constituto; & tamen procedit etiam in Clerico minorum Ordinum, & in laico, qui contraxit secundum matrimonium de facto propter quodcumque impedimentum dirimens, ut tenet ibi Hostiens. *nu.* 4. in *ver. Clericus*, qui expressè ponit exemplum in Clerico minorum Ordinum, qui contraxit secundum matrimonium de facto cum consanguinea, vel affino: & consentiunt ibi Joan. Andr. Cardin. Butr. & omnes; & in non Clerico Sylvest. in *ver. Bigamia*, *nu.* 7. *vers. Et similitur*, & faverit Navarr. in *praereg. conf.* 1. n. 8. Ergo eodem modo textus nolet quamvis loquatur de Subdiacono, tamen includit etiam Clericum minorum Ordinum, & la-

CULT

cum qui contraxit cum vidua, vel corrupta de facto propter impedimentum consanguinitatis, vel affinitatis, vel aliud simile, arg. c. 2. supra de *transl. Episcopi*. Et stringitur argumentum, quia textus decidit tales non esse bigamos, sed bigamiae poenam incurtere: & rationem exprimit non propter defectum Sacramenti, sed propter affectum intentionis cum opere subsequito. Cum ergo hos casus necat eadem ratio, quoad iuris dispositionem non sunt separandi: textus in l. *Illud*, & ibi Oldrad. ff. *Ad leg. Aquil.* & notat Bald. in l. *De quibus*, ff. *De legibus*, ait enim: Ubi est eadem ratio in pluribus casibus, una & eadem ratio decidit omnes illos casus, non per extensionem, sed sicut genus comprehendit species, sic generalis ratio diversas species. Quod Baldi dictum pro eleganti referunt, & sequuntur Paul. de *Caltr.* d. *conf.* 431. *num.* 6. *Ad fin. lib.* 1. & Cravett. d. *conf.* 183. *num.* 3. Et hinc patet responso ad auctoritatem Innocentij in dicto cap. *Nuper*. Ipse enim exponit verbum, *Clericus*, id est, in sacris constitutus, quia textus de illis loquitur non ad exclusionem inferiorum Clericorum, sed in quantum ordo sacer est impedimentum dirimens matrimonium: unde ex quocumque capite proveniat impedimentum dirimens sive in Clerico, sive in laico, procedit illa decisio secundum omnes.

Tertio ad idem arguitur, quia contrahens cum duabus successively, & semel contrahens cum corrupta in omnibus aequiparatur ubi matrimonium est validum, c. *De bigamia*, supra eodem, & late ostensum est supra in 2. notab. Ergo eodem modo aequiparatur cum matrimonium est nullum, ut idem operetur oppositum in opposito, quod propitium in proposito, ut leg. *Si ex toto*, ff. *De legat.* l. *leg.* 3. *in l. 4. & L. Legata*, in *fin.* ff. *De adimem. legat.* & contrariorum eadem sit disciplina, ut leg. 1. ff. *De his qui sunt sui, vel alieni: jur. cum simi.* Sed contrahens nulliter, & de facto cum duabus incurrit poenam bigamiae, etiam si sit Clericus in minoribus, aut laicus, ut supra proxime ostensum est. Ergo eandem poenam incurrit Clericus, vel laicus contrahens nulliter cum vidua, vel corrupta: & revera negari non potest, quin illi duo casus aequiparentur conjungendo decisionem dicti cap. *Nuper*, cum decisione textus nostri. Et per hoc patet responso ad secundum fundamentum Navarr. quod talis non sit bigamus verè, nec interpretativè, nec similitudinariè: nos enim dicimus contrahentem cum vidua de facto sive propter impedimentum Ordinis sacri, sive propter quodcumque aliud impedimentum fieri bigamum interpretativè per hoc cap. Sicut efficitur talis, qui contrahit cum secunda de facto: & sic divisio illa trimembris non est integra, quia in secundo membro interpretativè omittitur hanc species, quae incurritur propter matrimonium quomodo libet contractum de facto cum vidua, vel corrupta.

Ultimo ad hanc partem inducitur theoria Joan. Andr. in dict. cap. *Nuper*, *num.* 5. ubi regulam generalem constituit his verbis: (Quomodocumque non teneat matrimonium consanguinitate, affinitate, voto, vel alia quacumque de causa, si de jure contractum induceret bigamiam, contractum de facto copula subsequuta

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decretal.

inducit poenam bigamiae, & infra: Satis est enim quod habuerit affectum conjugii, & ille affectus hic attenditur, ut dixi supra post Innocent. Sicut ergo publica honestas inducitur ex matrimonio, quod non tenet, dummodo teneat ex consensu, de *sponsal.* cap. *num.* 6. sic ex tali matrimonio consummato inducitur bigamia.) Haec ille. Et eandem regulam ante ipsum posuit *lib.* Host. *num.* 4. in *ver. Clericus*, & eam sequuntur Collect. *num.* 3. Butr. *num.* 8. Cardin. in 6. *notab.* Anchar. in 3. *notab.* & Joan. de Anan. *num.* 2. Sed matrimonium de jure contractum cum vidua, vel corrupta inducit bigamiam etiam in Clerico minorum ordinum, & in laico, ut cap. *Si quis viduam*, l. 1. & 2. 3. *dist.* cap. *Quisquis*, 84. *dist.* & cap. *Maritimus*, 33. *dist.* Ergo contractum de facto etiam in talibus inducit poenam bigamiae.

Et hanc sententiam sequuntur Domini de Rota *decis.* 1. de *bigam.* in *nov.* ubi articulo de mandato Papae mature discussio unanimiter resolvunt Clericum minorum Ordinum, qui de facto contraxit cum vidua, esse bigamum interpretativè, & egere dispensatione Apostolicâ si libelle tamen iustam causam dispensandi, quia ille Clericus ignoravit impedimentum, & postea matrimonio divorciato, bona fide intravit religionem, & promotus fuit ad omnes sacros Ordines, & ita Urbanus VI. dispensavit propter illam de cessionem, ut ibi refertur. Quamobrem sententia S. Penitentiariae opponitur sententia Papae, qui dispensando utique probavit tales contrahere irregularitatem bigamiae, & egere dispensatione Apostolicâ. Eidem sententia adhererunt in *Summa hujus tit.* Goffred. & Hostiens. *num.* 3. §. *Quo sunt species*, *vers. Quarto*, Alber. in *Distinctione* litterae Ban. *ver. Bigamia*, in *fin.* Alten. in *Summa* 2. *part.* lib. 6. *tit.* 7. *artic.* un. *quasi* 2. *Montaign. de Bigami*, *quasi* 6. *num.* 2. *vers. Quarto*, & ex Theologis Richard. in 4. *dist.* 27. *art.* 4. *quasi* 3. in *corpore*, & ad primum, & Petr. de Palud. *ibid.* *quasi* 4. *art.* 4. *num.* 28. & *dist.* 38. *art.* 5. *conclus.* 2. in *fin.* *num.* 34. Et est communis omnium sententia, ut testatur Covarr. in *Clem. Si Furius*, *part.* 1. §. 1. *num.* 2. *vers. Et unde*, & *tertid.*, de *homicid.*

DE OFFICIO ARCHIDIACONI.

Cap. Ad haec.

SUMMARY.

1. Archidiaconi, & Archipresbyteri officia quomodo invicem se habeant, & in quibus distinguantur, & num. sequi usque in fin.
2. Dubia plura inter Archidiaconum, Archipresbyterum Arrien. & num. 10. *vers.* Ex supra dictis.
3. Archidiaconus, & Archipresbyter Vicary Episcopi à jure sunt constituti.
4. Dignitates Archidiaconatus, & Archipresbyteratus habent se tanquam excedentia, & excessiva.
5. Archipresbyter est major ordo. Archidiaconus est major administratio.
6. Archidiaconus potest à qua completatur.
7. Archidiaconus unus dicitur.

li 2

AP.

- 8 Archipresbyteri officium quod sit, & n. scq.
- 9 Archidiaconus est Vicarius Episcopi quoad iurisdictionem; Archipresbyter quoad Sacerdotia.
- 10 Archipresbyter in quibus subest Archidiacono, & n. 6.
- 11 Presbyteri Cardinales qui dicantur.
- 12 Archipresbyter potest vices suas alteri delegare.
- 13 Divinorum celebratio an spectet ad Archidiaconum, vel Archipresbyterum.
- 14 Consuetudines, & Constitutiones per diversa loca pravalent in officiis.
- 15 Archidiaconi, Praepositi, & Decani ferè tot sunt ex consuetudine, quot sunt Ecclesia.
- 16 Archidiaconus post Episcopum omnibus praest.
- 17 Sicut Presbyter, in quibus praest. Archipresbytero.
- 18 Iura nihil magis abhorrent, quam unum occupare officia duorum.
- 19 Episcopus ordine non est minor Archiepiscopo, nec Presbyter Archipresbytero.
- 20 Papa, & omnes alij Episcopi sunt coequales in his, quae sunt ordinis Episcopalis.
- 21 Causa naturalis in concursu pravalet accidentalis, ibidem vers. Nam ubi concurrunt.
- 22 Canonice ratione Praebenda Subdiaconalis dicitur Subdiaconus, licet ex accidenti sit Presbyter, & Missam solemnem non celebrat, sed inservit in officio Subdiaconi, & sedet post Canonicos Diaconos.
- 23 Eucharistia custodia an spectet ad Archidiaconum, vel ad Archipresbyterum, ibid. vers. Decij cons.
- 24 Abbates, & Abbatissae ponere in sede, & institutio corporali spectat ad Archidiaconum.
- 25 Archidiacono quae competant de iure communi.
- 26 Iurgij appellacione quid veniat.
- 27 Archidiaconi sui examinandi promovendos ad ordines, & beneficia an sit sublatum à Concilio Tridentino.
- 28 Archidiaconi cur dicatur oculis Episcopi.
- 29 Potest modicum poenam imponere, & ad modicum tempus suspendere.
- 30 Habet curam.
- 31 Est Vicarius Episcopi in omnibus, & habet iurisdictionem ordinariam.
- 32 Archidiaconatus dignitas post Episcopalem est major dignitas in Ecclesia Dei, & sic major Abbatiali.
- 33 Episcopus an possit removere Archidiaconum à Vicaria, & illius munera exercere.
- 34 Archidiaconus est Vicarius non ab Episcopo assumptus, sed datus à iure.

AD HÆC. Dicit primò, quod sit officium Archidiaconi, & in quo pereum relevetur Episcopus. Secundo dicit, Decanos rurales per Episcopum, & Archidiaconum eligendos, & amovendos, si illorum vices communitè gerant. Secunda, ibi: Subsequenter. Et quilibet pars subdividitur in consultationem & responsonem.

UERO, cum textus dicat Archipresbyteros iurisdictioni Archidiaconi subiacere: quomodo de invicem habeant, & in quibus distinguantur officia Archidiaconi, & Archipresbyteri; & in specie quid dicendum de infra scriptis controversiis vertentibus inter Archidiaconum & Archiepiscopum Atrien.

2 Primò scilicet, quis eorum in festivitatibus Missarum solemnium celebrare debeat. Secundo, quis ferè debeat Sacramentum ad Sepulchrum ferri quintà majoris hebdomadae, & in festo Corporis Christi processionaliter.

Tertio, quis debeat aperire portam, quam vocant Sanctam, in Assumptione Beatae Marie, quae aperta incontinenti nullà interpolatà morà de dicta porta incedendo ad altare majus processionaliter, statim inchoantur primæ vespere solemnitè.

Quarto, quis debeat communicare populum in Ecclesia, & praesertim in Paschate Resurrectionis.

Quinto, quis debeat dare benedictiones Presbyterales in Ecclesia Cathedrali, & praesertim in processionibus quadragesimalibus.

Sextò, quis portare debeat Crucem in die Veneris sancti, & Sabbathi Pentecostes.

Septimò, quis asperger populum in Ecclesia praedicta Aquà baptismali in die Sabbathi sancti, & Sabbathi Pentecostes.

Ultimò, cui competat in possessionem mittere Praelatos, item & Canonicos novos.

Et quidem cum Episcopus multiplici curà, variisque oneribus, ac sollicitudinibus prematur, ad eum laboribus aliqua in parte sublevandum sacri Canones duos ipsi Vicarios, Archidiaconum scilicet, & Archipresbyterum constituerunt, ut inter eos, quamvis ipse idoneus esset, sua onera partiretur, ut patet illic, & in cap. 1. supra eodem, & in cap. 1. ibi, Ad vicem ejus, infra de officio Archipresbyteri, & notat Host. in Summa hoc tit. 8. Quis dicatur, in princ. & in §. Quod sit ejus officium, vers. Et demum, & tit. de officio Archipresbyteri, §. Quae pertinent, vers. Hac quae supra, & vers. ad Episcopum.

4 Haec duae dignitates habent se tanquam excellentia, & excessa. Altera enim aliquibus respectibus est minor, & aliquibus est major altera, ut per Host. dict. §. Quis dicatur, vers. Quarta, hoc tit. Joan. Andr. in d. cap. 1. de officio Archipresbyteri in gloss. 1.

5 Archidiaconus quidem est major Archipresbytero administratione: Archipresbyter vero est major ordine, gloss. in cap. De deliberatione, in ver. Et illis, de officio Leg. lib. 6. Host. & DD. in locis supra citatis, & alibi saepe.

Utriusque dignitatis distincta sunt munia, & officia, quae specialiter utriusque titulo sunt comprehensa.

6 Archidiaconi sanè potestas, & iurisdictionis complectitur jus visitandi, iurgij audiendi, & alia mandandi, ac faciendi, quae habentur in textu his, & in cap. 1. supra eodem. & recensentur praeter alios diligenter ab Antonio de Burr. & Abbate hic in princ. ab Hostien. in dict. §. Quod sit ejus officium, Joan. Andr. in cap. Officium, supra eod. & Sylvest. in ver. Archidiaconus, nu. 1. vers. Vbi verò non esset talis consuetudo, adeo ut officium Archidiaconi ad duo praecipue capita reducatur, videlicet ad ea, quae ipsi competunt tanquam Principi Diaconorum Cathedralium, atque ad ea, quae sunt simplicis iurisdictionis Episcopalis. Illa enim competunt ipsi eà ratione, quia caput Diaconorum constituitur, ut per Hostien. in §. Et unde dicatur hoc titulo. Dicitur enim Archidiaconus secundum eum ab Archoa, quod est

est Princeps, & Diaconus, quasi princeps Diaconorum, & sequitur Bellam. in c. 1. nu. 7. supra eod. Hac vero suos illi à iure tributur, ut Episcopus facilius vacare possit his, quae sunt ordinis atque autoritatis Episcopalis, à quibus Archidiaconus excluditur, ut declarat post Hostienf. Jo. Andr. in c. Dilecto, infra eod. & Henric. Boich. supra in c. Archidiaconus. Et hoc intendunt Anton. de Burr. & Abb. hic in princ. dum dicunt Archidiaconi officium principaliter consistere in relevando Episcopo in per se gerendis, & aliqua habere eò quòd Archidiaconus.

Officium autem Archipresbyteri illud est praecipuè, ut praest. Presbyteris in presbyteralibus officiis, cap. 1. infra de officio Archipresbyteri ubi DD. ut benedictiones Sacerdotales in ecclesia imperiatur absente Episcopo, Confectiones audiat, Missarum solemnium celebret, sollicitudinemque quoad Sacramentum Eucharistiae, & Baptismatis gerat, & alia praestet, quae copiose scripta reliquit Hostienf. in Summa de officio Archipresbyteri, §. Quae pertinent, & ferè habentur omnia in cap. Ministerium, eodem tit. adeo ut si singulas functiones ipsi attributas dispiciamus, constat evidenter eidem tanquam Presbyterorum capiti competere potestatem super Presbyteris, atque rebus, quae ab illis administrandae, ac peragendae sunt ratione Ordinis Presbyterialis.

Hinc rectè utriusque muneribus perpenfis, scripsit Joan. Andr. in cap. 1. tit. prox. Archipresbyterum gerere vicem Episcopi quoad Divinorum celebrationem: Archidiaconum verò quoad iurisdictionem: vel, ut inquit ibidem Cardin. num. 1. Archidiaconus est Vicarius Episcopi quoad iurisdictionem; Archipresbyter verò quoad Sacerdotia. Et quamvis Archipresbyter subest Archidiacono, ut hic, & in cap. 1. infra tit. proximo, & in cap. Per lectis, 25. dist. 1. id tamen est intelligendum quoad ea tantum, quae Archidiacono competunt de iure, vel consuetudine, secundum Innocent. in d. c. 1. in ver. Et intellige, & Joan. Andr. ibidem post princip. & sacratione hujus iurisdictionis Archidiaconus nullam habet auctoritatem in Archipresbyterum quoad ea, quae sibi non sunt à iure communi tributa.

Ex supradictis fluunt sua sponte solutiones septem dubiorum, quae inter Archidiaconum & Archipresbyterum sunt excitatae; nam cum ex his quaedam sint specialiter Archipresbytero tributa, scilicet, ut Missarum solemnium celebret, per text. in d. c. 1. de officio Archipresbyteri, & solemnes benedictiones imperiatur, iuxta cap. Officium, eodem tit. alia verò, quae continentur in dictis septem dubijs, celebrationem Divinorum respiciant, & à Presbyteris sint praestanda: sequitur, ut ad Archipresbyterum, non autem ad Archidiaconum pertineant, ut deducitur ex supradictis, quibus constat hæc esse attributa Archipresbytero, non autem Archidiacono, & hoc est, quod dicitur textus in d. c. Ministerium, videlicet Archipresbyterum, si defuerit Episcopus, debere providere cuncta, quae in Sacerdotum ministerio sunt praestanda. Et quod adnotavit Hostienf. in Summa de officio Archipresbyteri, §. Quae pertinent, vers. Tertio debet, nempè Archipresbyterum debere providere ministerium Presbyterorum Cardinalium, id est, Ecclesiam

regentium, à cardine, quo officium sustentatur, sic dictorum, ut ipse declarat, & habetur in d. c. Ministerium. Et confirmatur, quia cum praedicta Decretalis, Ministerium, aperte concedat Archipresbytero, ut provideat cunctis praestanda in ministerio Sacerdotum, exceptis his, quae sunt prohibita, quae secundum gloss. ibi in ver. Prohibita, continentur in cap. Quamvis, 8. dist. 1. & sunt omnia ordinis Episcopalis, adeo ut ad ea accersiri debeat vicinus aliquis Episcopus, ut ibi gloss. & Doctores notant, & Hostienf. in dict. vers. Hac quae supra. Sequitur hinc ut exceptio firmet regulam in omnibus alijs casibus non exceptis, & ita in omnibus, quae ad Sacerdotum ministerium pertinent, & non sunt ordinis Episcopalis.

12 Archipresbyter est praordinator. Hæc autem Archipresbyter vel per seipsum praestare debet, vel committere alij, ut patet ex notatis per Hostienf. in dict. §. Quae pertinent, vers. Haec quae supra.

13 Non obstat, quòd ibi Hostienf. posteaquam explicavit jus Archipresbyteri quoad Divinorum celebrationem, subdat, illud praestare principaliter ad Archidiaconum, & secundario ad Archipresbyterum sub Archidiacono, quae distinctione conciliat textum d. cap. Ministerium, tribuentis Archipresbytero Divinorum praordinationem, cum dict. cap. Officium, quo cavetur Archidiacono omne ecclesiasticum officium debere providere. Id inquam, non obstat, quia Hostienf. ei solutioni non acquiescit, cum postea aliam afferat, ut scilicet id proveniat ex diversis consuetudinibus diversarum ecclesiarum: Et hanc posteriorem solutionem, cui videtur Host. adhaerere, veram esse, non autem priorem, probatur respondendo etiam ad textum in dict. c. Officium, quod maxime favet Archidiacono, & pugnat valde cum, d. c. Ministerium: nam d. c. Officium, loquitur de consuetudine, quae ubi non subest, Archidiacono non competit ius ordinandi officium ecclesiasticum. Id quod optime colligitur ex traditis per Joan. Andr. hic in 2. col. vers. In quodam, cum ait, illa tantum, quae continentur in hac Decretali, de iure ad Archidiaconum pertinere, adeo ut in illis minime opus sit ipsi aliquid probare: Caetera autem omnia, quae & in d. c. Officium, & toto hoc titulo habentur, procedere de consuetudine, ita ut nisi eam probet, debeat Archidiaconus succumbere. Joannem Andr. refert, & sequitur Abbas hic num. 5. Et secundum hanc doctrinam cum Archidiaconus de iure communi non habeat jus ordinandi officium ecclesiasticum, eò quòd jus hujusmodi hic non enumeretur: Hinc resultat ut textus in d. cap. Officium, loquatur ubi viget consuetudo, qui intellectus congruit etiam cum supradicta conciliatione Hostienf. ut scilicet Archipresbytero id jus divina celebrandi competat de iure communi, iuxta d. c. Ministerium. Archidiacono verò tantum, ubi est consuetudo, ut in d. c. Officium: nam ut dicit Innocentius in cap. 1. supra eod. Constitutiones & consuetudines per diversa loca pravalent in officiis, cap. Cum olim, de consuet. Et secundum Raymundum relatum à Sylvestro in ver. Archidiaconus, in princ. ferè tot sunt in officiis Archidiaconatus Praepositi, vel Decani, quae sunt Ecclesiae. Unde in officio suo facit secundum quod habet Ecclesiae suae

14 c. Officium: nam ut dicit Innocentius in cap. 1. supra eod. Constitutiones & consuetudines per diversa loca pravalent in officiis, cap. Cum olim, de consuet. Et secundum Raymundum relatum à Sylvestro in ver. Archidiaconus, in princ. ferè tot sunt in officiis Archidiaconatus Praepositi, vel Decani, quae sunt Ecclesiae. Unde in officio suo facit secundum quod habet Ecclesiae suae

15 Non obstat, quòd ibi Hostienf. posteaquam explicavit jus Archipresbyteri quoad Divinorum celebrationem, subdat, illud praestare principaliter ad Archidiaconum, & secundario ad Archipresbyterum sub Archidiacono, quae distinctione conciliat textum d. cap. Ministerium, tribuentis Archipresbytero Divinorum praordinationem, cum dict. cap. Officium, quo cavetur Archidiacono omne ecclesiasticum officium debere providere. Id inquam, non obstat, quia Hostienf. ei solutioni non acquiescit, cum postea aliam afferat, ut scilicet id proveniat ex diversis consuetudinibus diversarum ecclesiarum: Et hanc posteriorem solutionem, cui videtur Host. adhaerere, veram esse, non autem priorem, probatur respondendo etiam ad textum in dict. c. Officium, quod maxime favet Archidiacono, & pugnat valde cum, d. c. Ministerium: nam d. c. Officium, loquitur de consuetudine, quae ubi non subest, Archidiacono non competit ius ordinandi officium ecclesiasticum. Id quod optime colligitur ex traditis per Joan. Andr. hic in 2. col. vers. In quodam, cum ait, illa tantum, quae continentur in hac Decretali, de iure ad Archidiaconum pertinere, adeo ut in illis minime opus sit ipsi aliquid probare: Caetera autem omnia, quae & in d. c. Officium, & toto hoc titulo habentur, procedere de consuetudine, ita ut nisi eam probet, debeat Archidiaconus succumbere. Joannem Andr. refert, & sequitur Abbas hic num. 5. Et secundum hanc doctrinam cum Archidiaconus de iure communi non habeat jus ordinandi officium ecclesiasticum, eò quòd jus hujusmodi hic non enumeretur: Hinc resultat ut textus in d. cap. Officium, loquatur ubi viget consuetudo, qui intellectus congruit etiam cum supradicta conciliatione Hostienf. ut scilicet Archipresbytero id jus divina celebrandi competat de iure communi, iuxta d. c. Ministerium. Archidiacono verò tantum, ubi est consuetudo, ut in d. c. Officium: nam ut dicit Innocentius in cap. 1. supra eod. Constitutiones & consuetudines per diversa loca pravalent in officiis, cap. Cum olim, de consuet. Et secundum Raymundum relatum à Sylvestro in ver. Archidiaconus, in princ. ferè tot sunt in officiis Archidiaconatus Praepositi, vel Decani, quae sunt Ecclesiae. Unde in officio suo facit secundum quod habet Ecclesiae suae

consuetudo præscripta, quæ cessante, servandum erit quoad hic dicitur, secundum Joannem Andream.

Præterea ad textum in dict. cap. Officium, potest aliter responderi, ut scilicet non procedat quoad ministeria Presbyterorum, quorum præordinatio pertinet ad Archipresbyterum, sed tantum ut determinet lectiones, & responsoria officij, & ante illa auscultet, ut declarat ibi Anton. de Butr. num. 1.

26 Non obstat, quod ad Archidiaconum omnia pertineant sub Episcopo, cum sit Vicarius in omnibus, ut hic, & ad Archipresbyterum omnia sub archidiacono, aded ut post episcopum Archidiaconus omnibus præsit, ut notat Hostiens. in Summa hoc tit. 5. Et quibus præesse. Nam respondetur doctrinam Hostiensis cum similibus, quæ adduci possunt, esse sano modo intelligendam, ut scilicet Archipresbyter subit Archidiacono eo modo, quo, ut supra dixi, illum subesse intelligunt Innoc. Joan. Andr. & Abb. in d. c. 1. inf. tit. prox.

Secundo responderet, hujusmodi ministeria spectare quidem ad Archipresbyterum, non ad Archidiaconum, sed tamen Archipresbyter, etiam cum illa præstat, subest Archidiacono, aded ut ab eo vitari & corrigi possit, ac si in eis quid perperam, aut inordinate gesserit, coerceri, cum hæc omnia ad Archidiaconum jure pertineant, ut hic.

27 Non obstat, quod agatur de Archidiacono, qui est Presbyter, quo casu cum sit archipresbytero major administratione, & par ordine, debeat ei Archipresbyter cedere, ut per Hostiens. in cap. 1. num. 5. vers. Quid sit Archidiaconus, de offic. Archipresbyter. quem ibi sequuntur Joan. Andr. Butr. Anchar. & alij. Respondetur enim, doctrinam Hostiensis esse intelligendam quoad præcedentiam, ut scilicet in omnibus actibus indifferentiibus Archidiaconus Presbyter præferatur Archipresbytero: nam aliquin si eam intelligeremus, ut ministeria ad archipresbyterum jure pertinentia illi præcipere posset, Hostiensis uno verbo subvertisset totum titulum de offic. Archipresbyter. Quis enim esset Archidiaconus, qui non curaret ad Sacerdotium ascendere, cum non propterea amittat Archidiaconatum, ut notat Gossred. in cap. ad supplicationem, de veniunt, quem ibi sequuntur Hostiens. Joan. Andr. & alij. Præterea cum jura miro ordine constituerint has duas dignitates ad relevandum Episcopum, & cuique propria munia ita assignaverint, omnia pervetererent sola Archidiaconi voluntate, ubi scilicet Presbyteratus ordinem suscipere, ut enim Archidiaconus tot curis implicatus, quot in hoc & sequenti titulo continentur, vix illi par esse posset, & Archipresbyter omni jure sibi adempto, ludibrio omnibus esset. Quod quam sit absurdum, nemo non videt, cum jura nihil magis abhorreant, quam unum occupare officia plurium, cap. Singula, de diff. ubi Gregorius: (Sicut inquit) varietas membrorum per diversa officia & robur corporis servat, & pulchritudinem repræsentat, ita varietas personarum per diversa nihilominus distributa officia, & fortitudinem, & venustatem sanctæ Ecclesiæ Dei manifestat. Et sicut indecorum est in corpore humano, ut alteram membrum alterius

fungatur officio, ita nimirum noxius, simulque turpissimum est, si singula rerum ministeria personis totidem non fuerint distributa.) quem textum cum alijs concordantibus ad probandum duorum officiorum incompatibilitatem adducit Alphonsi. Hojeda in tract. de incompatibil. benef. cap. 8. num. 8.

19 Accedit, quod ratio, ob quam Archipresbyter præest Presbyteris, & presbyteralibus officijs, ea est, quia ipse est caput eorum, quamvis sit eis æqualis in ordine: nam sicut Episcopus ordine non est minor Archiepiscopo, quia Archiepiscopus Episcopus est: imò Papa, & omnes alij Episcopi sunt coæuales in his, quæ sunt ordinis Episcopalis, ut docet S. Thomas in 4. dist. 24. qu. 3. art. 2. qu. 2. ad 3. ita & simplex Presbyter non est minor ordine Archipresbytero, quia & Archipresbyter Presbyter est, ut per Hostiens. in Summa hoc tit. 5. Unde dicitur, ex quo sequitur ut hæc ministeria non competant Archipresbytero propter solum ordinem, sed quia sunt aliqualia peculiariter sue dignitati; alioquin omnibus Presbyteris competenter. Nulla est igitur ratio, cur Host. velit, ut Archidiaconus ex eo quod promotus sit Sacerdos, debeat sibi allumere ea, quæ spectant ad Archipresbyterum, cum potius dicendum sit eum ratione hujus ordinis tanquam unum ex Presbyteris Cardinalibus, de quibus in d. c. Ministerium, quoad celebrationem divinorum subest Archipresbytero, ut Presbyterorum capiti.

Et ex his tollitur ratio in oppositum considerata, quod Archidiaconus Presbyter sit par ordine cum Archipresbytero: nam Archidiaconus est Presbyter per accidens, cum illius dignitati sit tantum annexus ordo Diaconatus, non autem Presbyteratus: Archipresbyter autem, ut caput presbyterorum, est Presbyter per se, & ejus dignitati ordo Sacerdotalis est annexus; ac proinde incumbit ei ex officio Missam celebrare, prout hæc probantur in c. 1. supra de stat. & qual. & in c. 1. per tot. infra de offic. Archipresbyter. Sacri enim ordines non annexantur personis, sed dignitatibus, & præbendis, ut est textus clarus in Clem. Pr. ij. ibi, Dignitates, Personatus, Officia, vel Præbendas, quibus certi ordines sunt annexi, de stat. & qual. immovata à Concilio Tridentino in cap. 4. sess. 22. Ideoque in cap. 12. §. In omnibus, sess. 24. statuitur, ut in Cathedralibus omnes Canonici, ac portiones habeant annexum ordinem Presbyterij, Diaconatus, Subdiaconatus; & Episcopus cum consilio Capituli designet ac distribuatur, quibus quisque ordo ex facie annexus in posterum esse debeat. Quamobrem ex eo, quod Archidiaconus sit Sacerdos, non sequitur ut sit par ordine cum Archipresbytero quoad hoc, ut in celebratione Missæ sit ei præferendus, cum id minus non spectet ad officium Archidiaconi, sed ad officium Archipresbyteri, & in Archidiacono Presbyteratus ordo sit accidentalis, & ideo non attendendus in præjudicium Archipresbyteri, cui idem ordo est naturalis: nam ubi concurrunt duæ causæ, una naturalis, & alia accidentalis, prævalet naturalis, ut l. Qui habent, & ibi Bart. in Summa ff. de tutel. & idem Bart. in sua q. 18. incip. Pupillus n. 2. vers. Tertio sic, Abb. conf. 26. in controversia, num. 16. lib. 2. & in cap. Si quis contra,

Deci conf. 420. n. 4. pluribus posset rationibus impugnari, sed quantum ad casum nostrum pertinet, satis est ibi agi de custodia sanctissimæ Eucharistiæ, quam dicit esse separatam ab his, quæ per Canones mandantur Archipresbytero. At nos loquimur de celebratione divinorum, & ministerijs Sacerdotalibus, quæ ad ipsum spectant, ut dictum est.

22 Ex his patet septem dubia priora in ordine pro Archipresbytero esse decidentia. Octavum vero clarijus est debere decidi pro Archidiacono cum sit id ei tributum, per c. Ut nostrum, infra eod. ubi dicitur de jure communi ad Archidiaconum pertinere Abbates, & Abbatissas ponere in sede: quod etiam constat ex hac decretali §. In quadam, ubi deciditur institutionem corporalem super beneficiis, quam etiam dignitatibus debere ad Archidiaconum pertinere, & tradunt DD. in locis supracitatis.

23 Neque est, quod Archidiaconus conqueratur quasi exigua sit ejus potestas, cum jurisdictionem habeat contentiosam, in eaque sit curæ episcopalis Socius, & Administer.

24 Nam primò iurgia audit singulorum, ut hic, id est civilia, & ubi de crimine civiliter agitur, secundum Innocent. Vel iurgia, id est humilia, & minima secundum & Host. Joan. Andr. nam magna refert, ut infra dicitur. Secundo, instituit, cap. Si plures, de 3. dist. & cap. Cum satis, supra eodem, intelligit auctoritate, & mandato Episcopi, non autem auctoritate propria, ut in prædictis iuris patet, & declarat Sylvester in ver. Archidiaconus, n. 2. vers. Sed intellige, nisi institutio sit corporalis, ut dictum est supra n. 22. Tertio, præcipit subiectis obsequia, cap. Ad hæc, de excess. Prælat. Quarto, imperat Diaconis, & Levitis, ut hic,

25

21 n. 2. infra de for. compet. Unde videmus in Cathedralibus Ecclesiis, & in Basilicis Urbis hoc servari, ut Canonici habentes Canonici Subdiaconales, licet Presbyteri sint Missam solemnem non celebrant, sed inferunt in officio Archidiaconi, & sedent in choro post Canonicos Diaconos: & merito, quia ratione præbendæ Subdiaconalis dicitur quis canonicus Subdiaconus, licet ex accidenti sit Presbyter Card. Seraph. de off. 924. n. 1. Quinimo & in ipsa Capella Pontificia Cardinales Diaconi quamvis sint in Presbyteros ordinati, & habeant Episcopatus, vel Archiepiscopatus, tamen non celebrant, sed assistunt celebranti in officio Diaconi, & sedent ultimi post Cardinales Presbyteros.

Post hæc scripta reperi Dominos de Rota in causa Viterbien. celebrationis Missarum coram Cardinali Sacro tenisse pro Archidiacono contra Archipresbyterum, ut in impressis de off. 244. part. 3. recent. ubi resolvunt Archidiaconum si sit Sacerdos, in celebratione Missarum Episcopo absente præferendum esse Archiepiscopo ex præallegata doctrina Hostiensis, qui secundum eos non loquitur de simplici præcedentia, sed de celebratione Missarum, & ad objectum, quod ordo Presbyteralis in Archidiacono sit ex accidenti, respondent ordines non esse annexos dignitati, sed personæ, in cujus anima character imprimitur. Sed certe obstant jura, & fundamenta superius ponderata.

22 Deci conf. 420. n. 4. pluribus posset rationibus impugnari, sed quantum ad casum nostrum pertinet, satis est ibi agi de custodia sanctissimæ Eucharistiæ, quam dicit esse separatam ab his, quæ per Canones mandantur Archipresbytero. At nos loquimur de celebratione divinorum, & ministerijs Sacerdotalibus, quæ ad ipsum spectant, ut dictum est.

23 Neque est, quod Archidiaconus conqueratur quasi exigua sit ejus potestas, cum jurisdictionem habeat contentiosam, in eaque sit curæ episcopalis Socius, & Administer.

24 Nam primò iurgia audit singulorum, ut hic, id est civilia, & ubi de crimine civiliter agitur, secundum Innocent. Vel iurgia, id est humilia, & minima secundum & Host. Joan. Andr. nam magna refert, ut infra dicitur. Secundo, instituit, cap. Si plures, de 3. dist. & cap. Cum satis, supra eodem, intelligit auctoritate, & mandato Episcopi, non autem auctoritate propria, ut in prædictis iuris patet, & declarat Sylvester in ver. Archidiaconus, n. 2. vers. Sed intellige, nisi institutio sit corporalis, ut dictum est supra n. 22. Tertio, præcipit subiectis obsequia, cap. Ad hæc, de excess. Prælat. Quarto, imperat Diaconis, & Levitis, ut hic,

25

Quinto, examinat Clericos promovendos ad sacros ordines, & ad beneficia, ut qui beneficiis Ecclesiasticis præficiendi fuerint, à iis prius examinentur Archidiacono, & per ipsum postmodum Episcopo presententur, ut hic dicitur. Quam quidem facultatem ex sententia Sacræ Congregationis Concilium Tridentinum non sustulit, nisi quoad Parochiales, quæ conferendæ sunt prævia forma examinis per concursum. Cum enim questum fuerit, An facultas de jure antiquo competens Archidiacono examinandi nedum promovendos ad sacros ordines, sed etiam institutos in Ecclesiis, ut habetur in cap. Ad hæc, de offic. Archid. sit sublata per Concil. Trident. dispositionem, quæ habetur sess. 2. cap. 18. ubi quoad Ecclesias Parochiales hoc munus demandatur Examinatoribus electis in Synodo. Secundo, quatenus sit derogatum prærogativæ Archidiaconi, ut non possit solus hæc facere, an saltem debeat intervenire cum examinatoriibus, licet ipse non sit unus ex deputatis in Synodo: S. Congregatio ad primum censuit Concilium privasse Archidiaconum sua facultate examinandi. Ad secundum, respondit non debere, nisi sit unus ex deputatis in Synodo. Sexto, loco Episcopi per Episcopatum prompiciens, quæ corrigenda viderit, corrigat, & emendat: & ideo oculus Episcopi dicitur, ut in Epistola Clementis cap. Diaconi, in primo, §. 3. dist. & in Epistola Evaristi, cap. Diaconi, in secundo, ead. dist. & in Concil. Trident. cap. 12. ver. Archidiaconi verò,

26 Episcopi per Episcopatum prompiciens, quæ corrigenda viderit, corrigat, & emendat: & ideo oculus Episcopi dicitur, ut in Epistola Clementis cap. Diaconi, in primo, §. 3. dist. & in Epistola Evaristi, cap. Diaconi, in secundo, ead. dist. & in Concil. Trident. cap. 12. ver. Archidiaconi verò,

27 sess. 24. Corrigit verbis, monitionibus, & præcepis: penam tamen sine Episcopo non imponit, ut in c. 2. infra tit. prox. & ita intelligi potest Decretalis, Referente, infra de præbend. ubi Archidiaconus privat beneficiis, id est Episcopi auctoritate. Si quis tamen dicat eum modicam penam imponere posse, vel ad modicum tempus suspendere, forsitan non errabit, secundum Innocent. & Jo. Andr. hic in ver. Corrigat, n. 1. ad hoc,

28 cap. Licet, de penis. Septimò, curam habet tam in urbe postorum, quam eorum, qui Parochias habitant, & delinquentium rationem coram Deo redditurus est, ut legitur in d. cap. 1. supra eod. Octavo, visitat diocesium de triennio in triennium impedito Episcopo, ut in eodem cap. 1.

29 Nonò, post Episcopatum est ejus Vicarius in omnibus, & consequenter habet jurisdictionem ordinariam, secundum Innocent. & Host. in d. cap. 1. tum quia jurisdictionem ordinariam tribuit perpetua Vicaria, ut in cap. 2. infra de offic. Vicar. tum quia ejus jurisdictione est ad universitatem causarum, & penult. infra de offic. leg. l. 1. c. De offic. ejus, quæ vicem alterius gerit, cap. Periculis, de 5. dist. & sequitur Sylvester loco citato. Addit Bellam. in d. cap. 1. per illum textum in princ. Archidiaconalem dignitatem de jure communi post Episcopalem esse majorem dignitatem in Ecclesia Dei, & per consequens majorem Abbatiali, licet Abbates propter pinguedinem reddituum contrarium usurpaverint: circa quod tamen vide quod scripsi in cap. Accedentibus, n. 27. & 28. infra de excess. Prælat. Quæ omnia ac si quæ alia ei competant, si Archidiaconus voluerit, prout tenetur, sedulo adimplere, profecto non supererit illi otium ad alieni muneris negotia peragenda.

Ceterum si in aliquibus ex dubijs superius

propofitis ex confuetudine aliter obferuaretur, ab eis non eflit recedendum, cum in praedictis magna fit vis confuetudinis, fecundum Innocentium, & omnes in d. cap. 1. & didum efl: fupra n. 14.

31 Illud non omitto: Si Archidiaconus, & Archipresbyter praedictis non acquiefcant, forfitan polle epifcopum cuihbet eorum prohibere ne muneribus fungantur libi per Canones attributisnam cum in illis lint Epifcopi Vicarii, neuter eorum aliquid agere potell Epifcopo prohibente, ut de Archidiacono tradit Abb. in d. cap. Officium, n. 5. post Anton. de Butr. fupra eod. Et de Archipresbytero Hoflien. in Summa tit. de offi. Archipresbyteri, §. Qua pertinent, in fin. Verum id non aulim affirmare, quia contrarium determinat Lucerna iuris Innocentius in cap. 1. n. 1. fupra eod. dicens Archidiaconum, & fimiles ideo dici Vicarios epifcopi, quia exercent ea, quae etiam ad epifcopum pertinent; fed tamen non efl: tantum Vicarios, fed certa dignitate potiri, adeo ut propterea remoueri non poffint ad libitum Epifcopi, nec ipfe pro fuo uelle illorum officia exercere, & fequuntur ibi Hoflien. n. 1. Ioan. Andr. n. 4. Anton. de Butr. n. 8. plenius Petrus de Anchar. n. 2. in 3. not. & Abb. n. 2. in cuius uolumen translata fuit de uerbo ad uerbum integra lectura Antonii de Butrio fuper eodem cap. idem fenit Archid. in d. cap. Perleu. 2. §. diff.

32 Ex quibus apparet opinionem Innocentii communiter teneri a Canoniftis, & uidetur etiam de iure uerior: nam Archidiaconus efl: Vicarius non ab Epifcopo affumptus, fed datus a iure; & fic non efl: amouibilis, fed habet Vicariam perpetuam fuae dignitati annexam ex privilegio Canonis, quod in rotum, uel in partem a quoquam Pontificum conuelli, uel mutari non potell, ut efl: textus in cap. Inftitutum, 2. §. quell. 2. cui non potell responderi, ut inquit Archidiaconus in c. Licet canon, n. 3. verf. Et ibi afferre dixit, de elec. lib. 6.

DE OFFICIO ARCHIDIACONI.

Cap. Significasti.

S V M M A R I V M.

- 1 Archidiaconus non dat commendatitias ad ordines.
- 2 Litterarum commendatitiarum, & dimifforias quor fit species, & a quibus concedi poffint.
- 3 Capitulum Sede vacante non concedit litteras formatas, quibus Clericus abfoluitur a potestate fui Epif. opr.
- 4 Apoftoli dantur appellanti bus cur dicantur dimifforia.
- 5 Dimifforias concedendi facultas an includatur in generali mandato, & n. leg.
- 6 Vicarius Epifcopi an, & quando poffit concedere dimifforias ad ordines.
- 7 Capitula tam Cathedralium, quam Collegiatarum Ecclefiarum Sede vacante prohibentur sub

pena interdidi dare dimifforias ad ordines inferiorum, nifi articulo occasione beneficii recepti, uel recipiendi.

- 8 Ordinari cum dimifforijs Capituli, uel alterius fuccedenti in iurisdictione Epifcopi Sede vacante fin minoribus ordinibus, non gaudent privilegio Clericali: fi in maioribus, funt fufpenfi ab executione orationum.
- 9 Vicarius Capituli Sede vacante concedens dimifforias non incidit in penam interdidi a Concilio Tridentino impofitam.
- 10 Ordinari cum dimifforijs Vicarij Collegiatae ecclefiae an incidat in penam Con. Trident.
- 11 Archidiaconus de iure communi an poffit concedere dimifforias abfente Epifcopo.
- 12 Abbates qui in Parochijs, & Parochianos quafi epifcopi oleu habent iurisdictionem privatam ad Epifcopos, an poffit fuis fubditis fccularibus litteras dimifforias ad ordines concedere, & n. feq. usque in fin.
- 13 Abbas Presbyter, & benedictus de iure communi potell minores ordines conferre, & dimifforias concedere tam fuis fubditis regularibus, quam fccularibus, in quos habet ordinariam iurisdictionem.
- 14 Concilio Tridentino in cap. 10. feff. 23. obijci non potell quod non derogauerit fi. prima Synodo, aut privilegij claufis in corpore iure.
- 15 Rota de offi. in causa Salamantina iurisdictionis, cur non imprefa inter decifiones Cardinalis Seraphini, & n. 20.
- 16 Praelati inferiores habentes iurisdictionem quafi Epifcopalem ex clifis Epifcopi non prohibentur causas matrimoniales, & criminales cognoscere.
- 17 Abbates nullius diocesis, de quibus in c. 10. feff. 23. proprie dicuntur qui habent iurisdictionem ordinariam in clerum, & populum privatim ad Epifcopos.
- 18 Nullus diocesis exiflere, & habere proprium territorium feparatum a diocesi Epifcopi idem important.
- 19 Territorium proprium ab inferiori Praelato fine omnimoda iurisdictione privatim ad Epifcopum acquiri non potell.
- 20 Confuetudines etiam fpeciales, & privilegia tolluntur per claufulam generalem, Non obftantibus confuetudinibus, & privilegijs.
- 21 Confuetudo immemorabilis inferiorum cognoscendi causas matrimoniales, & criminales, non efl: fublata a Conc. Trident.
- 22 Ordinatio Clericorum nullius diocesis pertinet ad Epifcopum intra corpus diocesis fines lacus firi efl: at fi fit extra fines, ad proximiorum Epifcopum. Et proximitas attenditur ecclefiae, non territorij, ibid. & n. 31.
- 23 Abbas etiam nullius, & utramque iurisdictionem habentibus fite intra, fite extra fines diocesis, non licet fuis fubditis fccularibus conferre, nec dimifforias dare, fed commendatitias tantum.
- 24 Abbas Caffenfis a Sixto V. & Cavenfis a Paulo V. ius habent dimifforias concedendi fuis fubditis fccularibus.
- 25 Litterae commendatitiae iurisdictionem non conferunt, unde illarum vigore non licet Epifcopo a benos fubditos ordinare.

Abba-

- 27 Abbat, seu Commendatarij Faffen. S. Laurentis in Campo, & Caftri Durantia non poffunt fuis fubditis fccularibus minores ordines conferre, aut litteras dimifforias concedere, & n. 33.
- 28 Abbates habentes ufum mitrae, & baculi prohibentur a Concilio Tridentino concedere dimifforias fuis fubditis fccularibus.
- 29 Praepofiti Praen. & P. fien. minores ordines conferre, ac litteras dimifforias concedere non poffunt.
- 30 Epifcopus obtinens in commendam monafterium exemptum non potell ibi ordinare fcculares fubditos ratione dicti monasterij.
- 31 Epifcopus Maritan. non potell uifitare oppidum Caven. in quo Abbas Caffenfis utramque iurisdictionem exorcer; potell tamen hominibus dicti loci dimifforias concedere.

1 SIGNIFICASTI. Archidiaconus non dat commendatitias ad ordines. Hoc dicitur Ec sunt tria dicta. Secundum ibi & cu. Tertium ibi, qui fi.

2 Nota ex hac Decretali inferiorem epifcopo, & etiam eius Vicarium, ficuti efl: Archidiaconus, concedere non poffe litteras dimifforias ad ordines nam uerbum, commendatitias, non efl: hic accipiendum pro litteris testimonialibus, quae fimpliciter perhibent testimonium de uita, & moribus, & conceduntur etiam a Parocho, & Magifiro fchole, ut in c. 5. feff. 23. Concilij Tridentini. Nec de commendatitijs, quae promouendos de uita, & moribus fimpliciter commendant ordinariis, quae dicuntur commendatitiae pacifice a Ioan. Andr. in cap. Fratemitati, n. 2. de Cler. non refid. & conceduntur etiam ab inferioribus Praelatis, ut ibi per eum, li modo habeant iurisdictionem quafi Epifcopalem, ut dicam infra, n. 24. & feqq. Sed efl: accipiendum pro litteris commendatitijs, quae non folum commendant, fed etiam facultatem impertiuntur ordines fufcipiendi ab alieno Antifite, quas litteras appellat dimifforias idem Concilium in c. 10. feff. 23. ibi, litteras dimifforias, ut ab alijs ordinentur, & reuerendas in cap. 10. feff. 7. Quae itidem dimifforiae & formatae dicuntur a Nicena Synodo relata in cap. 2. 7. 3. diffin. ubi ponitur formula earumdem litterarum; & ita intelligunt hunc textum gloff. 2. Innocent. Hoflien. n. 3. & Jo. Andr. n. 1. exponentes uerbum, litterae, id efl: continentes, ut poffint ab alio Epifcopo ordinari. Quas Hoflien. n. 1. appellat licentiales, quia inquit, per tales litteras datur licentia uel ordinandi, uel peregrinandi; & quas minor Epifcopo non potell concedere, ut hic & in cap. Quamuis, 6. diffin. cap. Extraneo, & c. Primatus, 7. diff. cap. Non oportet de consec. diff. 5. & multo minus dimifforias, feu formatas, de quibus notatur in cap. 1. & 2. ad Cler. peregrin. id efl: quibus Clericus dimittitur, & abfoluitur a potestate fui Epifcopi, & perhibetur testimonium de uita, & ordinibus illius gloff. un. in cap. Fratemitati, de Cler. non refid. quarum formulam edidit Concilium Nicenum, & refertur in c. 1. 7. 3. diffin. & has non concedit Capitulum Sede vacante, quia funt fpecie alienationis ut dicit Ioan. Andr. ind. cap. Fratemitati n. 1.

4 Dicuntur etiam dimifforiae, quae dantur appellanti bus, & Apoftoli appellantur, i. Dimifforiae, ff. De uerbis fignif. gloff. in d. cap. Fratemitati, & dicuntur dimifforiae, quia ad eum ad quem appellantur, caufa dimittitur. Jo. Andr. ibid. numer. 3.

5 In gloff. in uer. Litteras, collige tres cafus, in quibus inferior Epifcopo concedere potell litteras commendatitias, feu dimifforias ad ordines. Primus habetur in fine gloff. a, cum fcilicet inferior habet fpeciale mandatum ab Epifcopo: haec enim poffunt ab Epifcopo delegari, & committi, ut hic & in cap. Cum Beroldus, primo refponfo. infra de fenten. & re iudic. Hoflien. hic n. 3. & haec, & fimilia fecundum eum, n. 43. verf. Nec ifta etiam non tranfeunt in generalis commiffione, arg. cap. Post translationem, in fin. de off. leg. 1. Obligatio generali, ff. De pignor. cap. ponit in fin. de off. Vicar. ubi de hoc. Si tamen aliquis gereret uices epifcopi generaliter, & in generali commiffione efl: hic cafus expreffus, uel aliqui fimiles appofita claufula generali, quae conueitit apponi in huiusmodi litteris, fcilicet, Super praemiffis, & in omnibus alijs ad nos fpectantibus; utique poffet dimifforias concedere, arg. c. 1. fupra eod. & cap. Sedes Apoftolica refert. 1. Sed efl: 9. Quaeftum ff. Si quis carcer. & notatur in cap. Vicar. infra de Commod. fubdit tamen Hofl. in praefentia Epifcopi, qui fic generaliter hoc commiffit, non debere hoc in ipfius conscientia expediri, arg. cap. Volentes infra de off. Leg. & cap. Romana infra de off. ordin. lib. 6. & cum eo tranfit hic Ioan. Andr. n. 4. in gloff. & ibi fpeciale. Butr. n. 7. & alij communiter, & haec theoricam Hofl. fequitur etiam gloff. fin. & Doctores in c. 2. de off. ordin. lib. 6. Epifcopo tamen in remotis agente ipfius in fpiritualibus Vicarius generalis dare potell licentiam ordinandi, ut formaliter dicit textus in cap. Cum nullus, §. Epifcopo in fine de tempor. ordin. lib. 6.

7 Secundus cafus efl: in c. Sede vacante, c. Cum olim, de maior. & obea. fecundum gloff. & efl: text. in d. S. Epifcopo in fine. Sed in hoc hodie feruari debet difpofitio Concilij Tridentini in c. 10. feff. 7. quo ftaturum efl: ut non liceat Capitulis ecclefiarum Sede vacante, infra annum a die vacationis ordinandi licentiam, aut litteras dimifforias tam ex iuris communis difpofitione, quam etiam cujufvis privilegij, aut confuetudinis vigore, alicui, qui beneficii ecclefiaftici recepti, hinc recipiendi occasione articulus non fuerit concedere; li fecus fiat, Capitulum contraveniens ecclefiaftico iurisdictioni interdidi; & fic ordinati li in minoribus ordinibus conftituti fuerint, nullo privilegio clericali, praefertim in criminalibus, gaudeant; in maioribus uero ab executione ordinum ad beneficium futuri Praelati funt ipfo iure fufpenfi. Quam penam poffea in c. 10. feff. 23. Concilium extendit etiam ad illos, qui eadem litteras non a Capitulo, fed ab alijs quibufvis in iurisdictione Epifcopi loco Capituli Sede vacante fuccedentibus obtinent. Quo decreto non extenditur pena interdidi impofita Capitulo, fed tantum pena impofita obtinentibus dimifforias; unde vacante Prioratu Barenfi cum Vicarius Capituli deputatus non nullis fubditis dimifforias conceffiffet, ut Prior

con-

conlueverat, quarum vigore fuerunt ordinari, & dubitatum fuit, an potuiffet illas concedere, & an incidit in penam cap. 10. fess. 7. quæ est, ut Ecclesiasticis subiaceat interdictio: S. Congregatio die 18. Aprilis 1788. censuit eum non potuisse concedere dimissorias, quia Capitulum Collegiatæ prohibetur, & quilibet alius d. c. 10. fess. 23. non autem incidisse in penam Ecclesiasticam interdicti d. c. 10. fess. 7. quia fuit tantum extensum ad personas obtrinentium dimissorias à Vicarijs Cathedralium, ut subeant eas penas, quas subeunt obtrinentes ab ipso Capitulo Cathedralis, quod voluit incurere interdictum iuxta c. 10. fess. 7. Item forte esset dubium an respectu Capituli Cathedralis concedentis voluerit Concilium iubere tantum penas d. c. 10. fess. 23. Ratio hujus dubitationis est, quia c. 10. fess. 7. loquitur tantum in Capitulo Episcopali. Ita declarat ad litteram d. c. 10. fess. 23. vers. Penam, & licet etiam cap. 10. fess. 20. prohibeat, etiam Capitulum Collegiatæ, tamen nihil de Vicario deputato ab eo. Unde sicut cap. 10. fess. 7. de Capitulo loquens non extenditur ad Vicarium, ita c. 10. fess. 23. nisi forte includi posset sub illis universalius verbis, alij quibuscumque, &c. Sed et hoc Vicarius Collegiatæ comprehendatur in prohibitione, non tamen videtur incidisse in penam c. 10. fess. 7. quia illud extensum tantum est ad Vicarios Cathedralium d. c. 10. fess. 23. vers. Penam.

11 Tercius casus, in quo inferior Episcopo concedere potest commendatitias, seu dimissorias ad Ordines secundum glossam est, quando Episcopus abest à Parochia sua, id est, diocesis, & imminer necessitas vel utilitas ordinandorum; quia tunc potest Archidiaconus præsentare alij Episcopi, per quos ordinentur: si tamen hoc habeat ex consuetudine, quia abente Episcopo Archidiaconus supplet vices illius, argum. c. 1. & c. ad hoc, supra eodem, & sequuntur Butr. hic num. 5. & Abb. vers. oppono. Sed hanc glossam Bernardus reprobat Hostiens. num. 4. vers. Sed quid si Episcopus. Quia hæc littera contradicere bene enim sciebat Papa illa jura, & tamen nullum casum excepit: & cum hoc prohibeatur generaliter, contradicere alia littera evidenter in c. 2. §. Si Episcopus defuerit, infra de officio Archiep. ibi, (exceptis his, quæ prohibita sunt, Archiepiscopus provideat, &c.

Hic addi potest quartus casus, videlicet in Abbatibus, qui concedere possunt dimissorias secularibus, si in eos habeant Ecclesiasticam, & quasi episcopalem jurisdictionem, vel alias id eis competat ex Apostolica Sedis indulto: nam cum hoc casu possint eis Tonfuram, & minores Ordines conferre, ut est text. in c. Abbatibus, junctâ gloss. in ver. Tonfuram, de privi. lib. 6. utique eis possunt etiam litteras dimissorias concedere, ut ab alijs ordinentur, c. 1. 7. dist.

Verum hodie in his servandum est Decretum Concilij Tridentini in c. 10. fess. 23. quo statutum est, ut Abbatibus, ac alijs quibuscumque, quantumvis exemptis, non liceat in posterum intra fines alicujus diocesis consentientibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, Tonfuram, vel minores Ordines conferre: nec ipsi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel Capitu-

la quæcumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis secularibus, ut ab alijs ordinentur, concedant: sed horum omnium ordinatio ad Episcopos, intra quorum diocesis fines existant, pertinet, non obstantibus quibusvis privilegijs, præscriptionibus, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus.

Quo decreto stante nulli omnino inferiorum ab Episcopo, excepto primo, & secundo casu superius proposito, licet hodie concedere personis secularibus litteras dimissorias ad ordines suscipiendos: unde cessant quæ dicta sunt in tertio, & quarto casu de Archidiacono absente Episcopo, & de Abbatibus habentibus Ecclesiasticam, & quasi episcopalem jurisdictionem. Sed quia nonnulli ex recentioribus adhuc centent hoc decreto Concilij non comprehendit inferiores Prælatos habentes jurisdictionem quasi episcopalem in Clerum & Populum, exclusis Episcopis, non abs re futurum putavi hanc dubitationem plene examinare.

12 Revoco igitur in dubium, an Abbates, qui in Parochos, & Parochianos jurisdictionem habent quasi episcopalem privatæ ad Episcopum, possint suis subditis secularibus litteras dimissorias ad Ordines suscipiendos concedere, non obstante Concilij Tridentini decreto, cap. 10. fess. 23.

13 Ex jure communis dispositione Abbates, si Sacrorum ordinem, & munus benedictionis susceperint, Tonfuram, & minores Ordines conferre, & consequenter dimissorias concedere possunt non modo suis subditis regularibus, cap. Quotiam, 68. dist. 1. cap. Cum consuegat, supra de atar. & qualir. sed etiam secularibus, in quos habent Ecclesiasticam, & quasi episcopalem jurisdictionem, ut est text. in d. c. Abbatibus, de privileg. lib. 6. quem etiam de puris laicis nec convertis, nec convertendis intelligit gloss. ibi in ver. Quasi Episcopalem, & post Hugon. & Archid. confirmat Turrotem in d. c. Quotiam, num. 6. 69. dist. 1. & docuit Innocent. in rubr. de Cler. peregr. num. 3. Angel. in ver. Ordo, secundo, post Joan. Andr. & Butr. in d. c. Cum consuegat, de atar. & qualir. Et hanc facultatem quoad subditos regulares expressè præservavit Concilium in d. c. 10. fess. 23. sed illam sustulit quoad subditos seculares in illis verbis: cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, & paulo infra ibi: alij quibus Clericus secularibus, atque ita sustulit dispositionem prædictæ decretalis Abbatibus, ut sepius declaravit S. Congregatio Concilij, & dixit etiam Rota coram Cardinali Seraphino decess. 1788. num. 1.

14 Sed nihilominus quamvis dispositio Concilij sit facta clara, non desunt tamen qui illam in dubium revocent. Quidam enim existimant decretum d. cap. 10. fess. 23. non valere, tum quia non derogat septimæ Synodo universali, de qua in d. cap. Quotiam, 69. dist. tum quia non derogat privilegio in corpore Juris inserto, de quo in d. c. Abbatibus, & utramque derogationem putant fuisse necessariam ad illius decreti validitatem. Horum opinionem falsam esse distus probavimus in cap. Nonnulli, à num. 2. osque in fine, supra de rescript.

Sed alij paulo modestius, non audent affirmare

re decretum illud esse nullum, sed dicunt in eo non comprehendi Abbates, qui habent jurisdictionem ordinariam in Parochos, & Parochianos privatæ ad Episcopum. Ac propterea hujusmodi Abbates eo decreto non obstante possunt suis subditis secularibus dimissorias ad ordines suscipiendos concedere opinatus est Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 2. 12. per tot. & alij recentiores.

Movetur quia cum hujusmodi Abbates habeant jurisdictionem Episcopalem, vel quasi in locis sibi pleno jure subiectis, censentur habere facultatem concedendi dimissorias jure proprio, cum sint Ordinarii, & vices Episcoporum gerant, secundum gloss. in Clem. 1. in ver. Proprijs, de reb. Eccles. non alien. latè Mandos. reg. 24. qu. 2. un. 4. col. 1. in fin.

15 Adducunt etiam pro hac sententia decisionem Rotæ in causa Salamantina jurisdictionis, 9. May 1594. coram Cardinali Seraphino, in qua decidit Abbatem exercentem jurisdictionem ordinariam in aliquo territorio ex consuetudine immemorabili confirmatâ à Sede Apostolica, posse concedere litteras dimissorias ad ordines suis subditis secularibus, non obstante decreto cap. 10. fess. 23. per doctrinam glossæ in cap. Cum nullus, §. Inferiores, in ver. indultam, de tempor. ordinat. lib. 6. quæ sentit Prælatos inferiores ex consuetudine præscripta posse concedere litteras dimissorias, & hujusmodi consuetudinem non censeri sublatam per posteriorem Constitutionem juxta cap. 1. de Constit. lib. 6.

16 Asserunt etiam simile de decreto, c. 20. §. Ad hæc, fess. 24. in quo tamen cautum fuerit, ut causæ matrimoniales, & criminales non inferiorum Prælatorum judicio, sed Episcopi tantum examini, & jurisdictioni relinquantur: tamen non comprehendunt inferiores habentes jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem in loco, exclusis Episcopis, ut sacra Congregatio declaravit, & alia multa idem Gratianus congruit auctoritate eorumdem Abbatum. Quibus tamen non obstantibus dicendum est, Abbates hujusmodi nequaquam posse suis subditis secularibus litteras dimissorias concedere: nam decretum Concilij Tridentini in d. c. 10. fess. 23. cum statuat ut Abbatibus, & alijs quibuscumque intra fines alicujus diocesis consentientibus, etiam si nullius diocesis, vel exempti esse dicantur, non liceat cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit, tonfuram, vel minores ordines conferre; nec litteras dimissorias concedere: aperte includit Abbates, & inferiores illos, qui jurisdictionem quasi Episcopalem, & ordinariam habent: nam si sequamur opinionem Archidiaconi, & Joan. Andr. assentientium inferiorum Prælatum posse præscribere territorium separatum à diocesi Episcopi, si sequamur opinionem Hostiensis, & Antonij de Butrio existimantium non esse possibile, ut inferior acquirat territorium, ut separatum ab Episcopo, ita ut faciat caput in eadem civitate, seu diocesi, sed ad hoc requiri privilegium Papæ, qui solus potest concedere, ut per Abb. in c. Cum consuegat, numer. 18. & ibi dixi de foro compet. illud tamen certissimum est, ad constituendum Prælatum in statu nullius diocesis, huc ex immemorabili

præscriptione, si ve ex privilegio, necessariò requiri ut habeat jurisdictionem Episcopalem in clerum, & populum, exclusò Episcopo, per hoc enim inferior efficitur Ordinarius cum territorio separato à quacunque diocesi, ut tenet gloss. in Clem. 1. §. Volumus, in ver. Diocesani, de for. comp. Gemin. post Joan. de S. Georgio in cap. 2. col. 4. vers. Quare au inferiores Prælati habeant territorium, atque ibi etiam Anchar. sub numer. 10. vers. Si verò per privilegium, de constit. lib. 6. gloss. pragmaticæ sanctionis tit. de annis, & c. vers. In diocesi pag. 117. tunc enim territorium separatur à diocesi Episcopi, & fit proprium Abbatis, quando privilegium nedum eximit, sed etiam tribuit jurisdictionem, secundum Jo. Andr. in cap. Nihil, circa med. de iur. jur. Anchar. in cap. Postulasti, sub numer. 4. de for. comp. Abb. in c. Sicut ante, de excess. Prælat. & in Clem. diocesani, de vit. & honest. Cler. Rota decess. 207. in fin. part. 2. divers. Quamobrem dum Concilium decernit ut Abbatibus etiam nullius diocesis non liceat tonfuram, & minores ordines conferre, vel dimissorias concedere, nisi suis subditis regularibus; perinde est ac si expressè id prohibuisset Abbatibus jurisdictionem ordinariam, & Episcopalem habentibus privatæ

18 ad Episcopos. Idem enim omnino importat, esse nullius diocesis, & habere proprium territorium separatum à diocesi Episcopi, secundum glossam præalleg. in d. Clem. 1. de foro comp. & ibi Card. in 4. quest. numer. 2. Imol. numer. 38. Vital. nu. 4. & Abb. nu. 15. territorium verò si ne omnimoda jurisdictione privatæ ad Episcopum ab inferioribus Prælatibus acquiri non potest secundum Gemin. & alios supracit.

20 Non obstat decisio Rotæ in causa Salamantina jurisdictionis: nam præterquam quod loquitur in suo speciali casu consuetudinis à Sede Apostolica confirmatæ: ulterius cum de illa actum esset in sacra Congregatione, & compertum esset eam non esse conformem decretis Concilij Trident. & declarationibus hæc de re editis: Sacra Congregatio facta relatione Sanctissimo iussit eam non imprimi. Unde factum est ut decisio illa non habeatur inter decisiones imperfectas Cardinalis Seraphini. Neque applicatur doctrina glossæ, quod consuetudo Abbatum concedendi dimissorias non censetur sublatâ per posteriorem constitutionem. Si quidem Concilium in fine d. c. 10. fess. 23. expressè derogavit non solum privilegijs, sed & consuetudinibus etiam immemorabilibus. Unde si hæc facultas competat Abbati jure ordinario, si ve jure speciali privilegij, aut præscriptæ consuetudinis, indistinctè sublatâ fuit à concilio per prædictam generalem derogationem. Borr. in Extra. vag. ad repræsentandum, in ver. Non obstantibus, in fin. n. 13. vers. Tertio casu. Bald. post. Cyn. in l. fin. c. Si contra jus, vel ius, pubi. Feder. de Sen. conf. 47. habita super casu præfato, num. 2. vers. Si diceremus quod generalis derogatio. Alex. conf. 122. Viso. puncto, num. 4. lib. 4.

21

22 Rursus non obstat quod in decreto cap. 20. §. Ad hæc, fess. 24. ex sententia S. Congregationis non comprehendantur Abbates nullius diocesis facultatem habentes ante Concilium cognoscendi de causis matrimonialibus, & criminalibus in suos subditos, & omnem jurisdictionem.

Siquidem decretum illud loquitur per alia verba, quam loquitur decretum cap. 10. *sess. 23.* nam in d. §. *Ad hoc*; Concilium prohibet ne huiusmodi causæ Decani, Archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio relinquuntur. Quæ quidem verba non conveniunt Abbatibus nullius diocesis, qui habent dignitatem excellentiam, & primam post Pontificalem; Bald. in cap. *Pastoralis*, in glof. *in ver. Superiores*, de *offic. deleg.* & sequitur ibi Felin. col. 4. *Lap. alleg. 84. num. 15. vers. Item Abbatiam*, per tex. in cap. *Si quis deinceps*, 16. *quest. 7.* maxime si sine Abbates habentes jurisdictionem ordinariam, & Episcopalem privativè ad Episcopos per doctrinam Abbatis in Clem. *Diocesani*, de *vir. & honest. Cleric.* ubi determinat etiam in materia nova, & inferenti præjudicium appellatione diocelani venire inferiores habentes prædictam jurisdictionem. Nec refragantur illa verba d. §. *Ad hoc*, & aliorum inferiorum, quæ videntur comprehendere omnes Prælatos Episcopis inferiores, glof. in cap. *Cum ab ecclesiasticum*, in *ver. Ecclesiastica*, de *offic. ordin.* quandoquidem dictio illa, *aliorum*, importat omnimodam similitudinem ad expressa, secundum Bald. in l. *Si fugitivi*, numer. 6. C. *De serv. fugit.* & in l. *Conventicula*, col. 4. in *prin. vers. Si statum*, C. *De Episcop. & Cleric. Bart.* in l. *Sed & in probari*, in *prin. col. 1. de excus. tur. Bero. conf. 41. numer. 10. volum. 1.* Sed supra expressi fuerant Decani, & Archidiaconi, qui sunt inferiores Episcopis, & quoad legem jurisdictionis, & quoad legem diocelanam, & quoad obedientiam, quam illis præstare tenentur. Eiusmodi enim inferiores utcumque exempti quamvis non sint de diocesi, sunt tamen in diocesi, Cardin. in Clem. 2. §. *Similis*, numer. 4. de *privil. Rota decisi*, 207. *num. 2. part. 2. divers.* Ergo illa verba, aliorum inferiorum, non comprehendunt Abbates, de quibus agitur. At decretum d. cap. 10. *sess. 23.* discretis verbis loquitur de Abbates nullius diocesis, qui alii non sunt quam habentes jurisdictionem ordinariam in clerum, & populum, exclusis Episcopis, ut ostensum est supra. Merito de uno decreto ad aliud non est faciendâ illatio, l. *Papinianus exult.* ff. *De minor. cum vulg.* Præsertim verò quia inter illa à Concilio alia etiam differentia constituitur, & in specie d. §. *Ad hoc*, non comprehendit inferiores habentes facultatem cognoscendi causas matrimoniales, & criminales ex immemorabili consuetudine, ut sacra Congregatio censuit. At cap. 10. expressè suffulit præscriptiones, & consuetudines etiam immemorabiles.

23. Denum non obstant illa verba d. c. 10. (Intra fines alicujus diocesis existentibus,) quæ à contrario sensu videntur innuere, ut si locus nullius diocesis omnino extra fines cuiusque diocesis existat, non sic locus prohibitioni Concilii: nam responderetur ea verba habere alium sensum; tantum enim important, ut si locus nullus sit intra fines alicujus diocesis, ordinatio Clericorum, & concessio litterarum dimissorialium spectet solummodo ad Episcopum, intra cuius diocesis fines idem locus situs est, juxta terminos d. cap. 10. Quod si locus sit omnino extra fines, non sequitur à contrario sensu ut ad nullum Episcopum id jus pertineat; eo enim casu hoc jus

ex sententia sacre Congregationis competit illi Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, & qui potest eundem locum visitare jure delegato ad præscriptum, c. 9. *sess. 24.* per quod declaratur decretum d. cap. 10. *sess. 23.* ut late ostendimus in cap. *Nullus*, *num. 10. inf. de Paroch.* in questione: Episcopus quando, & quomodo possit loca nullius diocesis visitare, & illorum subditis ordines conferre, & dimissorias ad ordines concedere: ubi etiam in fine responsum est ad exceptionem, quæ habetur in cap. 11. *sess. 25. de reg. de locis*, in quibus Abbates Episcopalem, & temporalem jurisdictionem exercent in Parochos, & Parochianos.

24. Itaque nullus Prælati inferior regularis, aut secularis hodie reperitur, cui liceat consuetam, & minores ordines conferre personis secularibus, tamen omnimodam jurisdictionem ordinariam, & quasi Episcopalem, ac etiam temporalem habeant in clerum, & populum, exclusis Episcopis; & si vero illorum territorium sit intra fines alicujus diocesis, siue extra; nec scio quæquam post Concilium obtinuisse super hoc privilegium à Sede Apostolica. Sed nec quisquam eorum circumscriptis privilegijs post Concilium dimissorias ad ordines suscipiendis concedit cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit. Unde S. Congregatio olim declaravit nec Abbatii Cassinensi, nec Cavenis, nec Farfensi, nec Sublacensi, nec Caltri Durantis (hodie Urbane) nec Nonantulano, nec S. Laurentii in Campo hanc facultatem competere, quamvis Abbas Cassinensis cum prætenderet per suppressionem Episcopatus se remansisse in propria diocesi, ex sententia Sacre Congregationis id obtinuerit ex privilegio Sixti V. & Abbas Monasterii Cavenis, in cuius territorio, & ex cuius redditibus Ecclesia Cathedralis Cavenis erecta fuit, cum prætenderet se posse dimissorias concedere in vim concordie, seu pacti onerosi in limine erectionis ante Concilium à Sede Apostolica confirmati, obtinuerit super hoc indultum à Paulo V. ex ipsius Congregationis sententia. Concedunt quidem prædicti, & alii similes Abbates litteras testimoniales, seu commendatitias, quas Joan. Andr. appellat pacificas in cap. *Prætermissi*, numer. 2. *de Cler. non resid.* & de quibus dictum est supra in 1. *notab.* idque præbit multis occasionem erroris, existimantibus prædictos Abbates concedere litteras dimissorias ad ordines, cum tamen non concedant nisi dictas commendatitias, in quarum vim, cum jurisdictionem non conferant; sicut dimissoria, non licet alieno Episcopo quemquam ordinare, ut censuit Sacra Congregatio. Ideoque cum Archimandrita Messanen. in litteris testimonialibus uteretur verbo *Mitimus*, faceret mentionem de ordinibus, quodque proclamata præciserint, prætenderetque se non esse comprehensum decreto Concilii, eo quod non modo esset nullus, sed etiam extra fines diocesis Messanen. Item cum Archiepiscopus conquereretur quod ex litteris Congregationis Episcoporum Archimandrita deberet averti de qualitatibus ordinandorum de valore beneficii, &c. Sanctissimus iussit omnia reduci ad formam decretorum Congregationis Concilii.

25. Quæ omnia clarè patebunt ex subjectis resolutionibus ipsius sacre Congregationis. Et primo Cardinalis Farnelius obtinens in Commendam Abbatias S. Zeni, & Farfa, in quibus habet jura Episcopalia, dubitavit an posset dimissorias ad ordines concedere: S. Congregatio respondit non posse: licet d. 26. *Januarii 1635.* hæc facultas fuerit concessa Cardinali Barberino; licet etiam facultas facienda concursus, ut habetur in Regulis S. Congregationis Episcoporum d. 26. *Aprilis 1641.*

28. Item Episcopus Othen. petiit declarari An cap. 10. *sess. 23.* prohibens Abbates concedere dimissorias, habeat locum in habentibus usum mitre, & baculi, S. Congregatio censuit Episcopos præscribendum ex decreto Concilii, cap. 10. *sess. 23.* nulli Abbati licere quocunque privilegio sibi solum concedere alicui Clerico seculari litteras dimissorias etiam ad Ordinarium directas.

29. Item instante Cardinali Medices declarari, An ipsi uti Præpositus Praten. posset concedere suis subditis secularibus dimissorias ad ordines; & sic an cap. 10. *sess. 23.* procederet etiam in Abbatibus secularibus exemptis, & ordinariam jurisdictionem habentibus, sacra Congregatio censuit Præpositum Praten ex Concilio, cap. 10. *sess. 23.* non posse dare dimissorias suis subditis secularibus, si que d. cap. 10. intelligi, tam de secularibus, quam de regularibus respectu Clericorum secularium.

Ad hæc dubitante Præposito Piscien. habente in suos subditos quasi Episcopalem jurisdictionem an eos posset ordinare quoad minores ordines, litterasque dimissorias quoad majores eidem concedere juxta privilegium ei concessum à Leone præsertim cum habeat populum, & territorium à quocunque alio distinctum; Sacra Congregatio censuit non posse.

30. Item proposito dubio An Episcopus, cui commendatum est Monasterium exemptum, possit sibi seculares subditos ratione dicti Monasterii ordinare, non obstante cap. 10. *sess. 23.* S. Congregatio censuit non posse, quia ordinare eos subditos tanquam Abbas, non tanquam Episcopus.

Uterius cum terra Putiniani nullius diocesis jurisdictioni Hospitalis S. Joan. Hierosol. in temporalibus, & spiritualibus subisset, dubitavit à quo possent ordinari homines dicti loci: & an tenerentur adire Episcopum Motulan. qui cum obtinente d. Hospitalis super jurisdictione spirituali dictæ Terra litigat: S. Congregatio censuit facultatem hanc relinquendam viciniori Episcopo, si nescitur intra cuius diocesis fines consistant, & viciniam attendi Ecclesie, non territorii, ut alias decisum fuit super c. 9. *sess. 24.* nec habendam esse rationem Episcopi litigantis.

32. Item Episcopus Mariscan. dubitavit, An posset visitare Oppidum Caven. in quo Congregatio Cassinen. utramque jurisdictionem exercet, & hominibus ejus oppidi litteras dimissorias concedere: sacra Congregatio censuit quoad cap. 10. *sess. 23.* dimissorias dandas esse à solo Episcopo, sed quoad cap. 11. *sess. 25. de regul.* cum Monachi in eo oppido utramque jurisdictionem spirituales, & temporales exercent, non posse Episcopum visitare.

33. Rursum Cardinalis Urbini obtinens Abbatias sancti Laurentii in Campo, & Caltri Durantis nullus diocesis intra fines alicujus diocesis non

consistentes, exemptos, quorum Commendatarii subditis litteras dimissorias concedere, & ordines conferre consueverunt, dubitavit an eadem & ipse facere posset: S. Congregatio censuit non posse, sed hoc jus spectare ad Episcopum, intra cuius diocesis fines Abbatii consistunt; & si intra nullius fines existant, vel id non constet, ad viciniorum, nisi regulares subditi sint.

34. Denum censuit Abbatem regularem nullius diocesis intra alicujus diocesis fines non consistentem, territorium leparatum, & utramque jurisdictionem habentem in Parochos, & Parochianos, habentem etiam spontaneam renunciationem Episcoporum à Sede Apostolica confirmatam, non posse minores ordines Clericis secularibus conferre, nec dimissorias concedere, sed harum concessionem spectare ad Episcopum viciniorum, non autem ad Episcopos, qui censuerunt.

Cap. Dilecto.

DILECTO. Archidiaconus in Monasteriis jurisdictionem non habet, nisi quantum tribuit ei generalis, vel specialis consuetudo. Hoc dicit, Joan. Aner. Bellam. Butr. Cardinal. Anchar. Abb. & Joan. de Anan. Et sunt tres partes. In prima generalis casus commisso. In secunda, ibi, *coram*, Actoris petitione. In tertia, ibi, *Ideoque*, secunda determinata commisso. Jo. Andr.

Pro intelligentia hujus textus vide quod scriptum in cap. *Nullus*, in 2. de foro compet.

DE OFFICIO ARCHIPRESBYTERI.

VT ARCHIPRESBYTER. Hæc tria capitula non summantur, nec dividuntur propter multiplicatam dictionum. Sed ramen secundum Joan. Andr. Butr. Abb. & alios principaliter hoc intendunt. Archipresbyter civitatis subest Archidiacono, & principaliter præest Presbyteris, & presbyteralibus officiis.

Archidiaconi, & archipresbyteri officia invicem se habent tanquam excedentia, & excessiva. In specie autem in quibus consistant, & in quibus distinguantur examinavi in cap. *Ad hoc*, in 1. usque in fin. *sup. ritual. proximò*, ubi plene videas.

DE OFFICIO CVSTODIS.

Cap. Custos Ecclesie.

SVM MARIVM.

- 1 **C**ustos Ecclesie dicitur in cui ea, qua Ecclesia competunt, custodienda committuntur sub obedientia Archidiaconi.
- 2 Custodis officium quod sit.
- 3 Campanarum usus multiplex. & ad quid fuerit aduentus. & n. segg.
- 4 Indulgentiam plenariam pro recitantiibus salutationem Angelicam ad tria signa campana in Sella occasu dicitur concessisse Adrianus VI.
- 5 Campana cur benedicantur.
- 6 Et unde dicte.
- 7 Tintinnabulorum sex sunt genera.

CUSTOS ECCLESIAE. Ponit quæ spectant ad officium Custodis, & non dividitur.

Nota primò ex principio litteræ quis dicatur Custos Ecclesiæ. Dicitur enim is, cui ea, quæ Ecclesiæ competunt, custodienda committuntur sub obedientia Archidiaconi.

Secundo nota plura, quæ ad officium Custodis pertinent: oportet enim primò, ut in horis Canonicis pulsaret tintinnabula, seu campanas jubente Archidiacono. Secundo ut pallia, & linteamina altaris, seu cuncta utensilia Ecclesiæ indefinenter custodiat. Excipit tamen vasa aurea, & argentea, & vestimenta pretiosa, quorum custodia pertinet ad Sacristam, ut cap. unico supra de off. Sacristi secundum Holt, hic n. 2. in verb. utensilia, & Joan. Andr. n. 1. in eodem ver. Tertio ut lampades, & lateras in accendendo, seu extinguendo pervigil existat, ne aut supra modum lucendo oleum deperat, aut minus lucendo obfcurior sit Ecclesia, ut in littera.

Tertio nota ibi, in canonicis horis signa tintinnabulorum. Unum peculiare signum pulsationis campanæ, videlicet horarum dicendarum, ut hic, & in cap. prox. vers. Et per singulas, infra eod. alibi hoc est signum Capituli congregandi, ut in cap. in causis, §. ante finem, ibi (Campana pulsari fecerunt, ut moris est, ad Capitulum congregandum.) supra de electione. Sed & quandoque est signum gratiarum actionum, veluti cum Christiani adversus aliquem obtinuerunt aliquam gloriosam victoriam. Quandoque est signum celebratæ electionis: quandoque subtraçionis aliquis in hac vita: quandoque aliquem excommunicandi, quandoque gaudii, & honoris, & alicui personæ sublimi processionaliter occurrendi: quandoque ignem extinguendi, & ad bellum exeundi: quandoque lectum intrandi: quandoque parlamentum populi convocandi: quandoque ad mentiam veniendi: quandoque ad scholas: quandoque ad prædicationem conveniendi: & quandoque corpus Episcopi honorandi. Quæ signa singularim recenset Hostien, hic n. 1. & post eum Ioan. Andr. n. 13. Bellam. n. 4. Card. n. 2. ver. sequaro in eo quod dixi de Tintinnabu-

lii. Anchar. n. 4. & Abb. n. 2. addit Jo. Andr. d. 80. n. 13. quod est etiam signum salutationis Beatæ Mariæ Virginis in crepusculo de laudabili consuetudine ad quam orantibus cum salutatione Angelica Clemens Papa dedit Indulgentias, ut refert Bellamera n. 5. & Adrianus VI. dicitur concessisse Indulgentiam plenariam omnibus Christi fidelibus, qui ad tria signa campanæ in solis occasu ter recitant salutationem Angelicam cum versiculo Angelus Domini nuntiavit Mariæ, &c. Et generaliter est signum multorum aliorum, secundum varios mores, & consuetudines Civitatum, ut per Anchar. hic in fine. Adde tu Concilium Colonienle part. 9. in titul. de constitutionibus, & consuetudinibus. cap. 1. 4. tom. 4. Concilior. part. 2. pag. 201. col. 1. ubi lic legitur. (Benedicuntur quoque Campanæ, ut sint tubæ Ecclesiæ militantis, quibus vocetur populus ad conveniendum in templum, & audiendum Verbum Dei: Clerus verò ad annuntiandum mane misericordiam Dei, & veritatem ejus per noctem, ut per illarum sonitum fideles inventur ad preces, & ut crescat in his devotio fidei. Quamvis etiam Patres aliò respexerint, videlicet ut Demones tintinnu Campanarum Christianos ad preces concitantium terreatur, quin potius precibus ipsis terri abcedant, illisque submotis, fruges, mentes, & corpora credentium serventur, ut procul pellantur hostiles exercitus, & omnes infidæ inimici, fragor grandinum, procellæ turbini, impetus tempestatum, & fulgurum tempererentur, insecta tonitrua, & ventorum flamina suspendantur, spiritus procellarum, & aereæ potestates prosternantur. Breviter, ut audientes confugiunt ad Sanctæ Matris Ecclesiæ gremium, ac ante Sanctæ Crucis vexillum, cui fleat omne genu.) Hæc ibi. Quæ omnia complectitur glossa unice in extravag. Joannis XXII. Quia cunctos, de off. Custod. ubi campana de se ipsa loquitur his verbis.

Laudo Deum verum. Plebem voco, congrego Clorum.
Defunctos ploro pestem fugo, festa decoro.

Dicitur autem Campana à Campania, ut dicunt Hostien Joan Andr. & alii supracitati, n. 3. vel majora vasa à Campania regione; minoræ vero Nola sunt appellatæ à Noia civitate Campaniæ, ubi primum illarum usus fuit ad adventus, ut notat Speculat. in Rationali divini Offic. lib. 1. in tit. de Campanis in princ. & Joan. de Selva in tract. de benef. part. 1. qu. 5. n. 93. Sed de antiquioris tintinnabulorum, & campanarum usu in Ecclesia lege Cardinale Baronium Annalium tom. 1. ab 7. annu Christi, §. 8. pag. 16. vers. Caterum, fol. mibi 403. Sunt autem tintinnabulorum, quibus Ecclesia utitur, sex genera, ut notat Speculator ubi supra numer. 11. & ex ipso Joan. de Selva loco citato numer. 98. videlicet Squilla, Symbolum, Nola, Noluba, seu Dupla, Campana, & Signum Squilla pulsatur in Triclinio, idest Refectorio; Symbolum in Claustro; Nola in Choro; Noluba, seu dupla in Horologio; Campana in campanili, Signum in turri, quodlibet tamen generaliter potest nunciari tintinnabulum, & minora tintinnabula appellantur campanula in præallegata Extravag.

Quia

Quia cunctos, ver. Verum campanulas, quæ in Refectorio, de off. Capl. & de illarum significatione, & allegoria plene videas apud Speculatorem ubi supra n. 4. & segg. & Ioan. de Selva loco citato, & an Religiosis Mendicantibus liceat in eorum Ecclesiis, & Oratoriis unam vel plures habere campanas, dic ut scripsi in cap. Parentibus, a. n. 6. usque ad n. 28. de privileg. De campanis scripserunt Jodocus Coccius in Thesaur. Cathol. tom. 2. li. 3. cap. 7. Jodocus Lorithius in Thesaur. Novo Theologico, Petr. Cresperius in Summa Cathol. fid. eod. ver. Et campanas legitime benedici Vuilelmus Lindanus in Apolog. pro Relig. concord. tom. 3. c. 52.

DE OFFICIO VICARII.

Cap. Ex parte.

SVM MARIVM.

- 1 **V**icarij perpetui compelluntur ordinari, & Ecclesiæ deservire per subtraçionem proventuum, & Vicariarum.
- 2 Vicarij perpetui tenentur ad residentiam sicut Parochi intulati.
- 3 Vicarij perpetui tenentur habitare in domo Parochialis Ecclesiæ, & in eius defectum, in alia se conduca infra limites Parochiæ.
- 4 Coadjutores perpetui in cura animarum ea lege ad residentiam tenentur, quæ Rectores Ecclesiarum Parochialium.
- 5 Nec possunt sibi alios Vicarios substituere. ibidem.
- 6 Vicarij perpetui tenentur se facere in Presbyterum ordinari, sicut Rectores principalis. & n. 25.
- 7 Beneficium quodlibet curatum habet ordinem Presbyteratus annexum.
- 8 Vicarij perpetui habent curam animarum.
- 9 Et in eis habent locum iura de pluralitate incompatibilium, de atate, & promotione ad Sacerdotium.
- 10 Capitula Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum curam animarum habentium, & eam per Vicarios temporales exercentium an cogi possint ad constituendos Vicarios perpetuos, qui eam curam exerceant, & n. seg. usque ad n. 14.
- 11 Anve expediat ut Sedes Apostolica decernat de cetero huiusmodi Vicarios perpetuos in prædictis Ecclesiis esse institutos, & n. seg. usque in finem.
- 12 Vicarij perpetui instituendi sunt in parochialibus unitis Capitulis, Collegiis, Monasteriis, & Pibloci.
- 13 Vicarij temporales institui possunt à Capitulis in Parochialibus sibi pleno iure subiectis.
- 14 Cura animarum incumbit Capitulis, non autem Episcopo cum Ecclesiæ Collegiata habet parochiam.
- 15 Cura animarum in Cathedralibus, & Collegiatis curatis non est penes singulares personas, sed penes Capitulum.
- 16 Cura non est dividenda inter Sacerdotes, sed unus constituetur qui eam regat.
- 17 Mutatio frequens Ministrorum est plerumque Ecclesiis perniciofa.

Prosp. Fagn. in 2. part. primi Decret.

- 18 Curam animarum exercentes quæ qualitates habere debeant ex sacrorum Canonum præscripto.
- 19 Hæresum causa, Pastorum absentia.
- 20 Vicarij perpetui in quos tota cura animarum translata est habent curam tam in habitu quam in exercitio.
- 21 Item habent verum titulum.
- 22 Item veniunt Parochi appellatione.
- 23 Vicaria perpetua comprehenditur in extravaganti Execrabili, & est in compatibilium cum alia simili Vicaria, vel beneficio curato, & n. seg.
- 24 Vicarius perpetuus comprehenditur in Clem. Gratia de rescriptis.
- 25 Vicarius perpetuus tenetur suscipere infra annum ordinem presbyteratus.
- 26 Regula de annuali, & de idiomate habet locum in Vicariis perpetuis, & seg.
- 27 Episcopus non potest dispensare cum Vicario perpetuo super atate, n. 17.
- 28 Vicarij perpetui privari non possunt absque legitima causa.
- 29 Vicarius perpetuus fundat intentionem suam super decimis.
- 30 Vicarij temporales non possunt constituere Procuratores ad agendum sicut possunt perpetui pro iuribus suis.
- 31 Vicarius Ecclesiæ an dici possit Rector Ecclesiæ.
- 32 Vicarij amovibiles an comprehendantur in dispositione de Vicariis perpetuis.
- 33 Vicarij temporales non habent titulum.
- 34 Ecclesiæ conductibus Sacerdotibus non committenda.
- 35 Vicarij perpetui utiliter institui in Ecclesiis Patriarchalibus, & Collegiatis vbi curam animarum habentibus, n. 25.
- 36 Vicarij perpetui an sint constituendi in Monasteriis curam animarum habentibus.
- 37 Præjudicium minimum non attendendum.

EX PARTE. Vicarij compelluntur ordinari, & Ecclesiis deservire per subtraçionem proventuum, & Vicariarum. Hoc dicit. Et in prima ponitur decisa consultiatio. In secunda responso ibi Mandamus.

Nota primò ibi, residentiam. Vicarios perpetuos, idest autoritate Episcopi institutos secundum Hostiensem, teneri ad residentiam, sicut tenentur Parochi intulati. Unde fit ut quemadmodum Parochus tenetur habitare in domo Parochialis Ecclesiæ, nec permissus est in alia domo habitare, etiam infra limites Parochiæ, ut dixi in c. Extravag. §. Qui verò n. 12. in fine de præben. Ita & Vicarius perpetuus ex sententia S. Congregationis Concilii residere tenetur in ædibus Parochialis unitæ præbendis Capitularibus, non obstantem immemorabili consuetudine. Quod si Parochialis ædibus careat, tenetur residere in alia domo pro inquire infra Parochiæ limites à se conduca.

Similiter declaravit S. Congregatio Rectores Capellaniarum seu beneficiorum, quibus in exercenda cura animarum onus coadiuvandi Rectorem Parochialis Ecclesiæ annexum est, ea lege Concilii Tridentini c. 1. sess. 23. ad residentium teneri, quia Rectores Parochialium Ecclesiarum ex eodem decreto tenentur. Et aliam consultiata, An Coadjutores perpetui in cura animarum

Kk 2 rum

rum exercenda Rectori à Sede Apostolica concessi, residere teneantur: Respondit Episcopum ex Concilio Tridentino *cap. 1. sess. 23.* posse eos cogere ad residentiam, & curam animarum personaliter exercendam. Ad hoc c. Clericos, supra eodem: ubi est expressum Vicarios perpetuos non posse sibi alios Vicarios substituere, cum id factis sit absonum, & absurdum.

Secundo nota ibi, *Presbyteros*. Vicarium perpetuum teneri se facere in Presbyterum ordinari, sicut Rector Principalis, ut per Cardin. *n. 1. in 2. nor.* Unde generaliter colligit Ant. de Butr. *n. 1.* quodlibet beneficium curatum habere annexum ordinem Presbyteratus.

Ultimo nota ibi, *Ve eorum cura exigit*. Vicarios perpetuos habere curam animarum, ut hic probatur, & in *cap. Super eo, de praben.* lib. 6. Et notant hic gloss. 1. Joan. Andr. & Bellam. ambo *numer. 1. in ver. Cura.* Anton. de Butr. *in 3. notab.* Card. & Anchar. ambo *numer. 1. in 1. not.* Unde inferitur ut decretalis *De multa, de prab.* *cap. Cum in cunctis, de elect.* & *cap. Licet Canon, eod. tit. li. 6.* ita vendicent sibi locum in Vicarijs perpetuis, sicut in Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, quod hodie est expressum in Clem. *un. de offi. Vicar.*

QUÆRO, An Capitula Cathedralium, & Collegiarum Ecclesiarum curam animarum habentium, & eam per Vicarios temporales exercere cogi possint ad constituendos Vicarios perpetuos, qui eam curam exercent.

Anve expediat ut Sedes Apostolica decernat de cetero huiusmodi Vicarios perpetuos in prædictis Ecclesijs esse instituendos.

Quoad primam partem propositæ questionis, inspecta juris communis dispositione, videtur respondendum prædicta capitula minimè cogi posse ad deputandos Vicarios perpetuos.

Nam etsi alijs in beneficijs ecclesiasticis curatis, quæ Cathedralibus collegiatis, seu alijs ecclesijs, Monasterijs, Beneficijs, seu Collegijs, aut Pliis locis quibuscumque perpetuo sunt unita, instituendi sint Vicarii perpetui, c. *Extirpande,* §. *Qui verò, de praben.* *cap. de Monachis eo tit.* & *cap. 1. de cappell. Monachorum lib. 6. cap. Tuarum, de privil.* quem textum post alios ponderat ibi Marian. Socin. *num. 10. & cap. 7. sess. 7. Concilii Tridentini.*

Ubi tamen beneficia curata sunt in eisdem ecclesijs Cathedralibus, seu Collegiatis pleno jure eis subiecta, possunt Capitula distarum ecclesiarum, penes quæ animarum cura residet pro libito deputare Vicarios temporales idoneos, gloss. communiter recepta: in Clem. *Frequenti, in ver. Ad mensam, de excess. Pralat.* quam ibi Abb. *numer. 17.* dicit ad hoc esse valde notabilem, & sequuntur ceteri, præsertim Vain. *numer. 82. cum sequen.* Ant. de Butr. *conf. 51. numer. 6. Rota decis. 2. sub tit. de excess. Pral. alias est 273. in novis; & decis. 1. sub tit. de off. ordinar. quæ est 290. in antiquis; Rebuffus in praxi benef. tit. de Vicar. perpetuis, numer. 6.* Ubi enim ecclesia Cathedralis habet Parochiam, jura parochialia pertinent ad Capitulum, non ad Episcopum, *cap. Cum super, de sepulchris, ubi notat post alios Abb. notab. 3. numer. 4. & idem Panor. in cap. 1. numer. 5. de Cappell. Monach.* ubi ait, In ecclesijs secularibus, & Collegiatis videmus, quod

unus, vel duo exercent curam nomine Collegij: nec per hoc notatur diversitas, quia is factus cuius nomine sit, *cap. Cum quis, de sent. excom.* lib. 6. *cap. Cum venissent, de institut.* Et sane, inspecta juris communis dispositione, res videtur factis clara.

Quo verò ad secundam partem videtur respondendum, magnopere expedire ut Sanctissimus statuatur, de cetero instituendos esse Vicarios perpetuos in dictis ecclesijs, quod statuetur ex sequentibus.

Primò, quia cum beneficia curata sint in Ecclesijs Cathedralibus, seu Collegiatis, animarum cura non est penes singulos Canonicos in particulari, sed potius penes Collegium, seu Capitulum; Oldrad. *conf. 7. Roman. conf. 235. numer. 2. & 3. & tenet gloss. Joan. Andr. in Clem. ult. in verbo Capitulo de reb. eocl. non alien.* quatenus se remittit ad notata per Hoff. in *cap. Exposuisti, de prab.* sequitur Marian. Socin. in *cap. Sicut untre, numer. 125. de excess. Pralat.* atque ita decisum fuisse refert Putius *decis. 88. lib. 1. Rebuff. in Praxi beneficiorum tit. de non promotu intra annum numer. 64. & 65.* At Capitulum penes quod residet cura animarum, etsi dicatur repræsentare personas ejusdem Capituli, viventes, non tamen est persona vera, sed ficta, & repræsentata, & carens anima. Facit textus in *cap. Romana, §. In Universitatem, de sententia excommunicationis lib. 6. & tradit Imol. in l. Mortuo ff. De fide iustorum.* Felinus in c. *Eam te, tit. 14. res. Secunda declaratio, de rescriptis.* Comes. in *regul. de annali, §. 12. col. 1. & sic Parochia non habet certum, & particularem Pastorem, qui curam animarum exercent.*

Siquidem cum quid est commune pluribus, ut sic, nullus de Collegio potest dicere, hoc est meum, Lapis allegat. *90. nu. 1. §. 6. ut ait D. Th. in 1. sent. dist. 19. qu. 1. art. 1. ad primum.* Omne id, quod convenit pluribus, convenit eis secundum id quod est eis commune, non autem secundum id quod est eis proprium; atque ita inconvenienter quod est eis commune, ut in huiusmodi ecclesijs non sit unus, & certus Rector, seu perpetuus Vicarius cui animarum cura incumbat, *cap. Sicut, 2. 1. quest. 2.*

(Sicut inquit in unaquaque ecclesia unus Presbyter esse debet, ita ipsa quæ ipsa, vel uxor ejus dicitur non potest dividi in plures Presbyteros, sed unum tantummodo habeat Sacerdotem, qui eam castè & sincere regat.) Facit *cap. Cum non ignores, de praben.* ibi, (cum non ignores, quod una ecclesia unitus debeat esse Sacerdotus.)

Suadetur secundo, quia, ut inquit Aristoteles 2. *Politicoorum cap. 2.* quæ communia sunt negligentius curari, atque asservari solent, & ut dicitur in l. *Meminitus, C. Quando, & quibus quarta pars debetur, lib. 10.* Naturale vitium est negligere, quod communiter possideretur, ut quæ se nihil habere, quin totum habeat arbitretur.

Suadetur tertio, quia experientia, quæ est efficax rerum Magistra, c. *Quamvis, de electio. l. 6. & veritatis probatio legitima Clem. Cum ecclesia, de atar. & qualis, docuit in dictis ecclesijs Cathedralibus, & Collegiatis, in quibus est cura animarum communis, circa nominationem, ac depurationem Vicariorum temporalium cre-*

bras

bras inter ipsos capitulares oriri discordias, & contentiones, cum quilibet eorum studeat nominare Vicarium pro suo libito, & capere etiam non zelo utilitatis ecclesiarum. Ad hoc, l. *Cum Pater, §. Dulcissima, ff. De legat.* Secundo ibi: (Cum discordijs sedandis prospexerit quos materia communis soler excitare.) & quod notat gloss. in *cap. 1. in ver. Dissolveretur Religio.* Ne Sede Vacan. & in *cap. Nullus in ver. In mutuum, 17. quest. 4.*

Suadetur quarto, quia cum Vicarii temporales, qui solent nominari per dicta Capitula, sint ad nutum eorum amovibiles, capere etiam sine causa ob privatos affectus à Capitulis amoverentur.

Hæc autem frequens Ministrorum mutatio, ut plurimum est valde ecclesijs perniciosa, arg. textus, cum ibi notatis, in Clem. *Cum illustro, de renunciationibus.*

Suadetur quinto, quia ex parte etiam ipsorum mercenariorum, mutationes non raro fiunt: nam cum non sint in Ecclesijs intitulati, oblato majori stipendio statim recedunt, ideoque ecclesiam non diligunt, nec ovium sollicitam curam gerunt, &c. Ad hoc, c. 2. *sess. 14. Concil. Trid.* ibi, *Cum ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non qua Jesu Christi, &c. sed alienas oves, &c.*

Suadetur sexto, quia, vel ob mutationum frequentiam, vel ob periculum amotionis, vel ob stipendij tenuitatem, seu aliam causam consimilem, vix reperiuntur Vicarii, qui qualitates habeant requisitas ad curam animarum exercendam, ut docet experientia. Quod quam sit Ecclesijs, atque ovibus perniciosum patet ex *cap. Grave, de prab. cap. Petrus, 39. dist. cap. Indecorum est, & c. pen. de at. & qual. c. 1. vers. Verum de prab. in 6. Clem. 1. eod. tit. & passim alibi.* Unde Dionysius Carthusianus *lib. un. de vita, & regimine Episcoporum, art. 34.* (Cum igitur inquit, peccet Ancillus secularis, & civilia officia committendo viris insufficientibus, imprudentibus, & injustis, multo, & qualis incomparabiliter enormius peccat constituendo in officio parochiali, & curato eos, qui ad talem executionem officiorum non sunt scientia, moribus, virtutibus, & ætate idonei, similiter si dispenset, & permittat, quod insufficientes constituentur, & sint Capellani Vicariique Pastorum.) Hæc Dionysius.

Suadetur septimo, quia etsi huiusmodi Vicarii temporales passim non mutarentur, nec Ecclesiarum curam dereliquerent, & prædicti essent qualitatis requisitis, negari tamen non potest, quin sint mercenarii, & conductitii, de quibus Joan. 10. *Bonus pastor animam suam dat pro ovibus suis: Mercenarius autem, & qui non est pastor, cuius non sunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit, & lupus rapit, & dispergit oves.* Mercenarius autem in fugit, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus.

Unde Rebuffus in *praxi beneficiorum tit. de dispensatione, de non residendo, numer. 57. & 58.* (Cultus, inquit, diminuitur Divinus per mercenarios, qui non servantur, & quibus nulla est cura de ovibus, ut sacrum docet Evangelium;) & textus in *cap. Ex parte, de Constitutione, hæretes nascuntur, & pullulant.* Et hanc fuisse etiam potissimam cau-

sam hæretum scribit Alphonsus Castrensis *lib. 1. adversus omnes hæreses, c. 13.*

Suadetur octavo, quia Vicarii perpetui, in quos tota cura animarum translata est, dicuntur habere verè titulum Ecclesiarum Parochialium, & curam animarum non tantum in exercitio, sed etiam in habitu, & quamvis proprie non dicantur Rectores Ecclesiarum, sunt tamen proprie Rectores curæ animarum, eisque incumbit ex officio gregem sibi creditum pascere; cum enim Canonico titulo sint subrogati, in animarum cura, tenentur ad omnia illa, ad quæ tenentur Rectores, ut hic, & in *cap. Providens, & ibi Doctores supra eod. & in Clement. un. ubi gloss. Abb. & Vitalin. eod. titul. Rota dec. 274. alias 2. de excess. Pralat. in novis.* Thomas Falstus *casu 8. dub. 25. numer. 21.* Dec. in *cap. Postulasti, numer. 1. de rescriptis.* Navarius in *cap. Placuit, numer. 69. de pœnit. dist. 6.* Quintil. Mandos. in *regul. de annali quest. 13. numer. 3.* Unde opinio gloss. penult. in *cap. Ad hæc, supra eod. quod Vicarii perpetui non habeant titulum, sed Ecclesiam quasi commendatam; non videtur vera, quia imò habent verum titulum in ipsa Ecclesia, ut sentit ibi Abbas, & Vitalin. in Clem. *Cæcerum, numer. 3. de sepulchris, Romanus conf. 356. numer. 5.* & alij passim.*

Unde pro regula constituitur, ut dispositio loquens de parochiali, habeat locum in Vicaria perpetua, quæ venit appellatio beneficii curati, ut in d. Clem. 1. ubi hoc tenet gloss. Abb. Vitalin. superius citati. Unde fit, ut dispositio extravagantis *Execrabili, Joan. XXII. de prabendis,* habeat locum etiam in Vicarijs perpetuis, secundum gloss. in dicta Clem. 1. *de officio Vicarij, in verbo Amittendus,* quam ibi sequitur Abb. Vitalin. & ceteri communiter, Anton. de Butr. *con. sil. 51. nu. 2.* Atque ita, qui habet vicariam perpetuam, non potest simul habere beneficium curatum, nec potest habere duas Vicarias cap. *Primo, & cap. Providens, supra eodem.* Et Vicarius in una non potest in alia intitulari, vicaria retenta, *cap. Postulasti, de rescriptis.* Notat Hostien. in *summa rubric. de officio Vicarij, §. ult. & Goffr. in eadem rubr. num. 8.*

Item Clem. *Gratia, de rescriptis, procedit,* quando quis beneficium adipiscitur uti perpetuus vicarius, *Roman. conf. 376. numer. 5.* Item *cap. Licet canon, de elect. lib. 6.* habet locum in Vicario perpetuo. Quinimo obtinens vicariam perpetuam potest compelli etiam infra annum ad suscipiendum ordinem Sacerdotii; non obstantia pœna privationis ipso jure, quæ imponitur in d. *cap. Licet canon, post lapsum anni, gloss. in d. Clem. 1. de officio Vicarij:* in verbo promovendus, quam sequuntur ibi Abb. *num. 4.* & ceteri. Item procedit eodem modo in Vicarijs perpetuis, Gomezius in *eadem regul. g. 11.*

Et sicut Episcopus non potest dispensare cum Rectore super atate, *cap. 1. de atar. & qual. ita nec cum Vicario perpetuo, gloss. in d. Clem. 1. in verbo Atate:* ubi Abb. *num. 9.* Rota *decis. 2. alias 273. de excess. Pralat. in novis:* Nec vicarij perpetui possunt removeri, nec privari, nisi ex legitima causa, & per judicem competentem, *cap. Ad hæc, ubi DD. supra eod. Hostien. in Summ. eodem titul. §. Et quod, numer. 6. & Goffred. numer. 8.*

et denique Vicarii perpetui possunt agere pro iuribus concernentibus suam Vicariam absque alio mandato, cum habeant verum titulum, ita probat text. in dicta Clem. 1. de offic. Vicary. Et text. ubi notant Card. Ant. de Burr. Abb. & Felin. in cap. 9. Perpetuus de fid. instrum. Goffred. loco citato. n. 9. & Host. d. n. 6. Unde Vicarius perpetuus petendo decimas, & iura parochialia habet suam intentionem fundatam de iure communi Rota decis. 5. alias 542. de offic. Vicary in antiquo. &

30 Vicarii perpetui pro iuribus suae Vicariae constituere possunt procuratorem ad agendum; quod quidem non possunt Vicarii temporales, ut post alios tenet Vitalinus in d. Clem. 1. n. 4. 1. & idem in Clem. Ceterum, de sepulch. n. 4. addit Vicarius perpetuus agat pro aliquibus iuribus suae Vicariae, si in libello vocet se rectorem ecclesiae, non nocere, quia intelligitur id ex iure populi illius ecclesiae, & sic illo respectu potest dici Rector ecclesiae, subdens se ita in facti contingentia obtrivisse in curia, & dicit Petrus Rebut. in tractat. congrua portio. n. 110 & 112. sive vocetur Vicarius, sive Curatus, sive Rector non esse curandum.

32 Haec autem omnia & alia similia quae disposita sunt circa Vicarios perpetuos non habent locum in temporalibus, glof. verbo Perpetuis in d. Clem. 1. de officio Vicary: ubi Abb. n. 10. siquidem huiusmodi Vicarii temporales, & ad nutum amovibiles, de quibus in cap. Pervenit, il secundo, de appellat. & in cap. Cum ex eo, de election. lib. 6. nullum habent titulum, nec animarum curam dicuntur habere, ita probat text. iuncta glof. in verbo Perpetuis, in cap. Constitutus, de filiis Presbyterorum, & in extravag. Execrabilis, §. Quantum autem, cum glof. in verbo Temporales Vicarios, de preben. glo. in c. Si pauper, in verb. Effet eod. tit. lib. 6. Faciunt notata per glo. in Clem. Undam, §. Deinde in verbo impendant, de sepultura, & per Gemin. conf. 86. incip. in causa.

Ex quibus differentiis planè constat multò fructuosius consultum esse ecclesiis, & curis animarum per institutionem Vicariorum perpetuorum, quam per deputationem amovibilium, ut colligitur ex d. extravag. Execrabilis de preben. in princ. ibi divinus cultus minuitur, hospitalitas in ipsi beneficiis debita non servatur, & dum non sunt sui in unaquaque regione rectores, ecclesiarum detrahatur commodis, & honori, quae carentes defensorum auxilio in iuribus suis, & libertatibus multipliciter collabuntur, & ruinis parent aedificia, quae magnificentia exortur ex decessorum, & quod amarius est dolendum animarum cura negligitur, & vitiorem sensibus fomentum periculosè præbetur.

34 Suadet nono ex cap. Praecipimus, 2. 1. dist. ubi Innocentius II. (Praecipimus inquitne conductiis Presbyteris ecclesia committatur: sed unaquaque ecclesia cui facultas suppetat proprium habeat sacerdotem.) Ad idem text. in cap. Extravag. Qui vero, de preb. cap. 1. de Cappell. Monachorum lib. 6. Item in Concilio habito in Alemania sub Conrado Episcopo Cardinali Portuensi, & sanctae Rufinae Legato Apostolico, cap. 12. tom. 3. Conciliorum. Quia enormis quaedam consuetudo in quibusdam Alemaniarum partibus contra Canonicas sanctiones inolevit, ut imponantur in ecclesiis conductiarii Sacerdotes, Vica-

rii temporales, ne id fiat de cetero auctoritate Legationis qua fungimur, omnibus modis inhibemus, ut cum Vicariis poni debet, & potest, perpetuo instituantur, idque assensu, & auctoritate dioecesei: Hec ibi. Unde Rota decis. 2. 1. alias 331. n. 2. in novu, efficaciter probat longe melius deserviri ecclesiae per proprium Rectorem, quam per vicarium temporalem.

Suadet decimò quae ratio, qua moti fuerunt Pontifices, & Concilium Tridentinum in locis superius citatis ad statuendum, ut in parochialibus unicus perpetui Vicarii constituantur militat etiam in nostro casu, ut constat ex supra dictis: ergo idem juri statuendum est. Inter corporalia, de translat. Episcopi, cum vulg. Rota decis. 2. 1. n. 2. de preben. in novu. Imò ut plurimum Parochiae ecclesiarum Cathedralium, & Collegatarum sunt ampliores ergo longe periculosius est ut ibi serviant Vicarii mercenarii, cap. Praecipimus, 1. 6. quæst. 1. cap. 3. & cap. ultimo, cum ibi not. de Ecclesi. adificando. Quod tenet in Opusculo de vita & regimine Episcopi, art. 34. ad finem.

Suadet undecimò, quia huiusmodi Mercenarii cum ut plurimum pauperes sint facile contentantur à Parochianis, nec possunt ministerium suum exercere, ut par est iuxta præceptum Apostoli ad Titum 2. Loquere, & exhortare, & argue cum omni imperio, nemo te contemnat. Unde Gregorius in Pastoralis cap. 1. §. agens de Prælati animarum curam habentibus, (Sæpè, inquit improvidi, humani gratiam amittere formidantes loqui libere recta pertimescunt, in hoc jam non Pastores, sed mercenarii, quia lupo oves vorant, ipsi silent assimilati, canibus mutis, non valentibus latrare.)

35 Suadet ultimò, quia in omnibus Urbis ecclesiis Patriarchalibus, & collegiatis, quibus cura animarum immunitur, constituta sunt Vicarii perpetui, quod quidem in maximam ecclesiarum utilitatem, & animarum profectum, & cultus divini augmentum evasisse palam est. Unde congruum est ut ecclesiis inferiores ad illarum exemplum instituantur, argo, cap. De his, 12. dist. 12.

Nec supradictis obstat quod cum multi Canonici ejusdem Capituli sint viri docti, & graves aptius, & solertius poterunt invigilare circa animarum curam, & gregi prodelle quam quilibet Vicarius, etiam perpetuus, arg. c. Prudentia, de off. de leg. nam ad hoc responderetur, imò, ut supra in principio probavimus, ratione communitatis

36 potius curam negligi. Unde Soro lib. 9. de iustitia, & juri qu. 4. art. 3. ad finem, sic ait (Utrum congruat sacerdotia cum curis animarum Monasteriis annecti: nam ex una parte videntur Monachi solertius, ac vigilantius posse gregi prospicere: ex altera verò propinquius Evangelio videri, ut propriis Parochis sit in sua parochia qui cum suis subditis convertetur, & denique consiliis, ope, & elemosynarum largitate juvet, cum tamen Monachi non nisi per Vicarium rem administrare possint) & certe hæc ratio apud me semper invaluit.

Minus etiam obstat quod in terminis videtur tenere Ant. de Butrio conf. 51. n. 6. vers. Item etiam hoc.

Deni-

Denique non obstat, quòd ex hoc interrogaretur præjudicium in Capitulo, & nihil cum præjudicio alterius sit faciendum, cap. Cum olim, de Conf. cum similibus: nam ad hoc primo responderetur, leve esse præjudicium quòd Capitulis ex hoc inferri possit: nam ex stipendio, quòd assignari consuevit Vicariis temporalibus, saltem addendo quòd modicum, poterit constitui portio ipsi Vicariis perpetuis, & ex hoc melius, ac securius poterunt suas conscientias exonerare, & se eximere à molestiis, quae occasione frequentis mutationis Vicariorum contingere solent.

37 Secundo responderetur, cum damnum sit minimum non esse in consideratione, ut dicit glof. in dicto capitulo. Cum olim, & nihilominus etiam si esset considerabile damnum particulare, utilitas tamen publica ecclesiae præferenda est. Textus iuncta glof. in verbo, Praferenda, est in cap. Scia, 7. quæst. 1. in omni enim dispositione intelligitur excepta publica utilitas, leg. libemus nullam, & ibi Bald. C. De sacros. Eccles. 1. Si quis in gravi, ad Sillanian. Salicet in l. 2. C. De Noxal. Gambar. lib. 7. de offic. & potestate Leg. de Later. num. 194. Utilitas autem publica consistit in factis, & Sacerdotibus, cap. In publicum, 1. dist. 12.

DE OFFICIO, ET POTESTATE Iudicis Delegati.

Cap. Sanè, il secundo.

SUMMARIUM.

- 1 Delegatus Papa in causa sibi commissa jurisdictionem habet super Ordinarium, & quæcumque maiorem.
- 2 Persona una diversis respectibus potest esse superior, & inferior.
- 3 Delegatus Papa potest procedere etiam contra Episcopum, qui in causa est delegatus contumax, aut rebellis extiterit. & num. 15.
- 4 Inferior aliquando jurisdictionem habet in suam superiorem, etiam potest in eum animadvertere.
- 5 Delegatus à Sede Apostolica gerit vices Papa.
- 6 Interdictio non supponi potest tota civitate, vel dioecesi ob contumaciam Episcopi. & num. sequ. usque ad num. 15.
- 7 Civitas, vel Dioecesis pertinet ad jurisdictionem Episcopi in spiritualibus. & num. 14.
- 8 Non tamen dicitur propria ipsius Episcopi. Contrarium num. 14.
- 9 Interdicti potest contra ob delictum Domini, vel Reverti. & num. 13.
- 10 Regnum ob delictum Regis, & terra feudalis ob delictum vassalli.
- 11 Interdictum est pena spiritualis.
- 12 Transitus est factior in libentibus symbolum.
- 13 Episcopus dicitur Officialis communis.
- 14 Delegatus Apostolicus potest procedere contra Episcopum rebellem, aut contumacem etiam per censuras ecclesiasticas.
- 15 Debet tamen in his deferre dignitati Pontificali, & servare ordinem hic de sacros. & num. 38.
- 16 Conservatores Regularium non possunt procedere

per censuras contra Episcopos, & alios superiores. & num. 37.

- 18 Angelopolitani Episcopi in Indis Occidentalibus cum Societate IESU contra versa super confessionibus, predicatione, & conservato. un. jurisdictione referunt. & num. 41.
- Examinatur num. 19. & sequ. usque ad num. 40. Deciditur in Congregatione ad hoc de parata, & decisio à Sanctissimo confirmatur. num. 40. & sequ. usque in finem.
- 19 An Episcopus præcipere possit sibi subditum ne alienent prædia Regularibus privilegiatis, nisi referatur Ecclesiae decimari.
- 20 Decimalia prædia alienari prohibentur sub conditione de non solvendis decimis: tenet tamen alienatio, sed conditio vitatur.
- 21 Locatio prædiorum decimatum in eos qui ex consuetudine non solvunt decimas, est prohibita.
- 22 Societatis IESU, & aliorum Ordinum Regularium audire non possunt confessiones per sonarum sacularium sine approbatione Episcopi dioecesei. & num. 42. & num. 54. & 55.
- 23 Nec predicare in Ecclesiis sui Ordinis non potest Episcopi benedictione, nec in alijs Ecclesijs sine ejus licentia, nec in Ecclesijs etiam sui Ordinis ipso contradicente.
- Non tamen possunt ab Episcopo prohiberi per censuras, & alias penas, nec si contrafecerint, in vitiis Concilii ab Episcopo, sed à ius Superioribus sunt puniendi. num. 25.
- Secus ex Bulla Gregorij XV. num. 27. & num. 43. & 55.
- 24 Episcopi sunt executores decretorum Concilii Tridentini, non tamen contra excommunicatos, nisi in casibus, in quibus hæc facultas specialiter eis attribuitur, & num. 46.
- 26 Conservatores dicuntur contra notorias injurias servatores.
- 28 Confessarius omnibus unitus Conventus Episcopus simul admittere non potest facultatem audiendi confessiones secularium Sac. Congregatione inconsulta.
- 29 Quod locum non habet in Episcopis Indiarum, quibus tamen ab hac generali suspensione abstinendum est, nisi gravissima subsistente causa, & num. 64.
- 30 Confessarius Regularis liberè à se prævio examine approbatus Episcopus suspendere non potest sine nova causa, eaque ad confessiones pertinet. & num. 65.
- 31 Injuriam non infert qui iure publico utitur.
- 32 In Conservatore an eligi possit prior Conventuali. & num. seq.
- 33 Prior Conventuali dicitur habere dignitatem in Ecclesia Collegiata.
- 34 Dissolutores Ordinum Predicatorum nullam habent dignitatem Ecclesiasticam, nec possunt esse Conservatores.
- 35 Conservatores ultra unam diocem aliquos à sine diocem eorum trahere non possunt.
- 36 Et privilegium de tribus dietis, quod habet Societas IESU à Gregorio XIII. sublatum est per Constitutionem Gregorij XV.
- 38 Conservatores in censuris contra Episcopos servando deferre debent dignitati Pontificali, nec incipere ab excommunicatione.
- 39 Si tamen incipiant, exco munitatio tenet, sed male faciunt.